

ΑΜΒΩΝ ΠΑΓΓΑΙΟΥ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΕΤΟΣ 18ο • ΤΕΥΧΟΣ 79ο • ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ἌΜΒΩΝ ΠΑΓΓΑΙΟΥ

Τριμηνιαίο περιοδικό
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Ἐλευθερουπόλεως

ΕΤΟΣ 18ο ΤΕΥΧΟΣ 78ο

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Ἱερά Μητρόπολις
Ἐλευθερουπόλεως
Τ.Κ. 641 00
Τηλ.: 25920-23450

Ἰδρυτής-Ἐκδότης

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης
Ἐλευθερουπόλεως
κ. Χρυσόστομος

Ἐπιμέλεια ὕλης

Πρωτ. Ἀθαν. Παπαδάκης
Γεν. Ἀρχιερ. Ἐπίτροπος

Ἱστοσελίδα

www.imelef.gr

Διανέμεται δωρεάν
Συνδρομές προαιρετικές

Ἀριθμ. Λογ.: Τρ. Πειραιῶς
5270-046919-454

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Γραφικές Τέχνες «ΜΕΛΙΣΣΑ»
570 21 Ἀσπροβάλτα
Τηλ.: 23970 23313

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσόστομου

Οἱ γιορτές τῶν Ἁγίων κατά τόν Ἱ. Χρυσόστομον

3

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσόστομου

Ἐγκύκλιος ἐπί τῇ ἑορτῇ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου

9

Τοῦ Πρωτοπρ. Ἀθανασίου Παπαδάκη

Ἱερές ἀποδημίες - Προσκυνηματικές ἐκδρομές

11

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσόστομου

Χαιρετισμός ἐπί τῇ ἐνάρξει τοῦ Νέου Σχολικοῦ ἔτους

13

Τοῦ Πρωτοπρ. Θεοχάρη Καλπάκογλου

Μοναχὴ Αἰκατερίνη

14

Τοῦ Αἰμίλιου Δημ. Μαυρουδῆ

Βιβλιοκρισία - Ἀπό τὴν Πνύκα στόν Ἱερόν Ἄμβωνα

16

Προσφώνηση εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ Κοιμητηριακοῦ Ἱεροῦ

Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ Τεσσαράκοντα Μαρτύρων Φωλιᾶς

19

Χρονικά

21

Εἰκόνα ἐξωφύλλου: Ἄποψη τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως
Ὅπισθόφυλλο: Ἱερά Μονή Ρουσάνου, Μετέωρα.

ΟΙ ΓΙΟΡΤΕΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ Ι. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΝ*

Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

1. Οἱ μνήμες τῶν Ἀγίων

Ὁ ἱ. Χρυσόστομος, καθὼς μᾶς ἐξομολογεῖται ὁ ἴδιος στο Ἐγκώμιό του «εἰς τὴν ἁγίαν Μεγαλομάρτυρα Δροσίδα» ἀγαποῦσε τίς γιορτές τῶν Ἀγίων. «Φιλῶ τῶν μαρτύρων τὰς μνήμας», ἔλεγε, «φιλῶ καὶ ἀσπάζομαι». Καὶ αὐτὴ τὴν ἀγάπη του προσπάθησε μὲ τὴν ἐμπνευσμένη διδασκαλία του νὰ μεταδώσῃ καὶ στό ποιμνίό του.

Φρονοῦσε ὁ ἱ. πατήρ ὅτι οἱ γιορτές τῶν Ἀγίων φιλτράρουν, καθαρίζουν τὴν σκέψι, ὁλόκληρο τὸν ἐσωτερικό κόσμο τοῦ πιστοῦ ἀπὸ τίς κηλίδες πού τοῦ ἀφήνουν οἱ βιοτικές φροντίδες καὶ οἱ καθημερινοὶ του περισπασμοὶ μέσα στόν κόσμο. Οἱ μνήμες τῶν Ἀγίων τὸν ἀνανεώνουν πνευματικά.

Ὅπως, λέγει ὁ ἱ. Χρυσόστομος, μία εἰκόνα, ὅταν μαυρίσῃ ἢ ἐπιφάνειά της εἶτε ἀπὸ τὸν καιρό, εἶτε ἀπὸ τὸν καπνὸ καὶ τὴν αἰθάλη οἱ ζωγράφοι τὴν καθαρίζουν, ἔτσι καὶ ὁ χριστιανὸς καθαρίζει τὴν σκέψι του ἀπὸ τὴν αἰθάλη τῶν βιοτικῶν φροντίδων μὲ τὴν μνήμη τῶν ἁγίων Μαρτύρων. «καθάπερ οἱ ζωγράφοι τὴν εἰκόνα πολλάκις καπνῶ καὶ αἰθάλη καὶ χρόνῳ μακρῶ γενομένην ἀμαυ-

ροτέραν ἀποσμήχουσιν· οὕτω καὶ σύ ποιήσον, ἀγαπητέ, τὴν μνήμην τῶν ἁγίων μαρτύρων ἐπειδὴν εἰσιοῦσαι βιοτικά φροντίδες ἀμαυρώσωσι τὴν διάνοιάν σου, ἀπόσμηξον διὰ τῆς τῶν μαρτύρων μνήμης¹.

Καὶ τό εὐτύχημα εἶναι, ὅτι τοῦτο τό πνευματικὸ φίλτρο πάντοτε θά ὑπάρχῃ στή διάθεσι τοῦ χριστιανοῦ, πού ἀγωνίζεται τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς, πού ἐπιθυμεῖ νὰ ἔχῃ λαμπρὴ, καθαρὴ τὴν εἰκόνα τῆς ψυχῆς του. Ποτέ δέν θά σβήσῃ ἡ μνήμη τῶν μαρτύρων! Ἄν σβήσῃ ὁ ἥλιος στόν οὐρανό, θά σβήσῃ καὶ στή γῆ τῶν μαρτύρων ἡ μνήμη. «Ὡσπερ γάρ τὸν ἥλιον ἀμήχανον σβεσθῆναι οὕτω καὶ μνήμην μαρτυρων»².

Δέν πρόκειται, λοιπόν, νὰ λείψουν τὰ εὐφρόσυνα αὐτὰ πνευματικὰ τραπέζια, οἱ γιορτές τῶν ἁγίων, γιὰ νὰ εὐφραίνουν τὰ πιστὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ τὰ ἐνισχύουν στοὺς ἀγῶνες τους μέσα στόν κόσμο. Τὰ τραπέζια αὐτὰ μᾶς τὰ ἐτοιμάζει «ἡ τοῦ Πνεύματος χάρις», κατὰ τὸν ἱ. Χρυσόστομον καὶ γιὰ νὰ μᾶς δείξῃ στό πρόσωπο καὶ στήν θυσία τῶν Ἀγίων τὴν δυνάμει του καὶ γιὰ νὰ

* Ἐπειδὴ ὁ Ἰούλιος περιλαμβάνει πολλές γιορτές Ἀγίων, γι' αὐτὸ ἀναδημοσιεύουμε παλαιὸ σχετικὸ ἄρθρο πρὸς οἰκοδομὴν (Περιοδ. «Ποιμὴν» Σεπτ. Ὀκτω. 1981 τ. 9-10)

¹ Ἱ. Χρυσ. Ἐγκώμιον εἰς τὸν Ἁγ. Μάρτυρα Βαρλαάμ, 687C, ΑΑΠ 26.

² Ἱ. Χρυσ. Εἰς τὸν Ἁγ. Ἱερομ. Φωκᾶ, 704C, ΑΑΠ 26.

έκφραση τήν φλοφροσύνη του στους φίλους του Θεοῦ³.

Τόση σημασία απέδιδε ὁ ἱ. Χρυσόστομος στή συνειδητή συμμετοχή τοῦ χριστιανοῦ στίς γιορτές τῶν Ἀγίων, ὥστε ἔφθανε στό σημεῖο νά ὑποστηρίξη ὅτι, ὅπως «ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθόν προφήτου λήψεται...», ἔτσι καί ὁ «δεχόμενος μάρτυρα εἰς ὄνομα μάρτυρος, μισθόν μάρτυρος λήψεται...»⁴.

Πῶς δέ ἐννοοῦσε ὁ ἱ. πατήρ «τήν ὑποδοχή τοῦ μάρτυρος» μέ τήν τόσο μεγάλη θεία ἀμοιβή; Τήν ἐννοοῦσε μέ τήν πρόθυμη συμμετοχή στόν ἑορτασμό, μέ τήν μελέτη τῶν

κατορθωμάτων τοῦ Ἀγίου, τόν θαυμασμό τῶν ἀνδραγαθημάτων του, τόν ζήλο νά μιμηθῇ τήν ἀρετή του, τήν μετάδοσι καί σέ ἄλλους τῆς γνώσεως τῶν νικηφόρων ἄθλων του...

Μέ αὐτό τόν τρόπο ὁ καλός χριστιανός τιμᾷ ἐπάξια τήν μνήμη τῶν Ἀγίων καί ἀποσιπᾷ πλούσια τήν εὐλογία ἀπό τόν Θεό, «μισθόν μάρτυρος», «ὑποδοχή δέ μάρτυρος τό συνελθεῖν εἰς τήν ἐκείνου μνήμην, τό κοινωνῆσαι τῆς διηγήσεως τῶν ἄθλων, τά θαυμάσια τά γεγενημένα, τό ζηλῶσαι τήν ἀρετήν, τό εἰς ἑτέρους ἐξενεγκεῖν τάς ἀνδραγαθίας τάς ἐκείνου...»⁵.

2. Κοσμιότητα στά πανηγύρια

Ἀπ' ὅ,τι φαίνεται στίς σχετικές ὁμιλίες τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου ἀρκετοί ἀπό τούς πανηγυριστές στά χρόνια του δέν διατηροῦσαν ὅλη τήν ἡμέρα τῆς γιορτῆς τήν ἀπαραίτητη εὐλάβεια καί κατάνυξι. Μετά τό τέλος τῆς θείας Λειτουργίας καί τό κήρυγμα τοῦ διδασκάλου δοκιμάζαν μία ἄλλου εἴδους κατάνυξι... τήν κρασοκατάνυξι...!

Μόλις τέλειωνε ἡ πρωινή Ἀκολουθία καί ἔβγαιναν ἀπό τό Ναό πηγαιναν κατ' εὐθείαν στά διάφορα γύρω ἀπό τό Ναό καπηλειά καί στρώνονταν ἐκεῖ ὅλη τήν ἡμέρα καί διασκεδάζαν καί ἔπιναν καί μεθοῦσαν. Ἀρκετοί μάλιστα ἔφθαναν σέ κατάσταση κραιπάλης, ὅποτε τό βράδυ ἔπαιρναν τό δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς γιά τήν πόλι, ἄν τό πανηγύρι ἦταν στήν ἐξοχή, μεθυσμένοι, τρικλίζοντας, μέ φωνές καί ἀστεῖα, μέ τραγούδια καί ἄλλες ἔξαλλες ἐκδηλώσεις.

Τό θέαμα αὐτό, κατά τό δειλινό, στό τέλος

τῆς γιορτῆς, μέ τήν ἐπιστροφή τῶν μεθυσμένων πανηγυριστῶν προκαλοῦσε ἀλγεινή ἐντύπωσι στους πιστούς. Ἐπεσκίαζε τήν πνευματικότητα τῆς χριστιανικῆς συνάξεως. Παράλληλα, ὅπως μᾶς ἐπιτρέπουν τά σχετικά κείμενα νά συμπεράνωμε, προκαλοῦσε στους εἰδωλολάτρες ἢ καί τούς Ἰουδαίους, πού ζοῦσαν ἀκόμη σέ ἀξιόλογο ποσοστό μαζί μέ τούς χριστιανούς, εἰρωνικά, πικρόχολα, καθόλου πάντως κολακευτικά σχόλια εἰς βάρος τῶν χριστιανῶν.

Γιά τό λόγο αὐτό ὁ ἱ. Χρυσόστομος σέ δριμύ κάπως ὕφος στίς πανηγυρικές του ὁμιλίες σέ Ἀγίους ἐλέγχει τήν κακή αὐτή συνήθεια χριστιανῶν τῆς ἐποχῆς του, δηλαδή τήν κραιπάλη τήν ἡμέρα τῆς γιορτῆς. «**Βέλτιον, ἔλεγε, οἴκοι, μένειν**», καλλιτέρα δηλαδή νά μὴν ἐρχόσουν, νά ἔμεινες σπίτι σου, παρά πού ἦλθες γιά νά ἀσχημονήσεις καί προσβάλης τήν ἱερότητα τῆς γιορτῆς⁶.

Ἐκάματε, ἔλεγε, τήν νύχτα ἡμέρα μέ τήν

³ Ἱ. Χρυσ. Εἰς τόν Ἅγ. Ἰγνάτιον τόν Θεοφόρον, 592Α, ΑΑΠ 27, 159.

⁴ Ἱ. Χρυσ. Εἰς τόν Ἅγ. Μάρτυρα Λουκιανόν, 525Ε, ΑΑΠ 27, 124.

⁵ Ἱ. Χρυσ. Ἐνθ' ἄν. 526Α.

⁶ Ἱ. Χρυσ. Εἰς Μάρτυρας, 669C, ΑΑΠ 26.

ιερή Ἀγρυπνία σας, μή κάμετε πάλι τήν ἡμέρα νύκτα μέ τά μεθύσια, τήν κραιπάλη καί τά τραγούδια σας τά πορνικά... Καί πιό κάτω: Μέ αὐτά πού σοῦ λέγω, δέν σοῦ ἀπαγορεύω νά διασκεδάσης, ἀλλά σ' ἐμποδίζω ν' ἀμαρτάνης, δέν σοῦ λέγω νά μή πίνης, ἀλλά νά μή μεθᾶς. Γιατί τό κρασί ὁ Θεός τό ἔδωσε, ἐνῶ τό μεθύσι ὁ διάβολος... Θέλεις νά διασκεδάσης; διασκέδασε σπίτι σου, ὄχι στό καπηλειό νά γίνης θέατρο στόν κόσμο... Δέν τό καταλαβαίνεις ὅτι γίνεσαι γελοῖος, ὕστερα ἀπό μία τέτοια σύναξι, μέσα στήν ἐκκλησία, ὕστερα ἀπό τήν Ἀγρυπνία, τήν ἀκρόασι τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, τήν θεία Κοινωνία, τόσα πνευματικά ἀγαθά, νά κάθεσαι καί νά πίνης μέσα στά καπηλειά...⁷

Δέν περιορίζεται ὁμως ὁ ἰ. Χρυσόστομος μόνο στό κήρυγμα καί τίς νουθεσίες. Παρ' ὅλη τήν ἐπιρροή πού ἐξασκοῦσε στό ποιμνιό του κατέφευγε καί σέ πιό πρακτικές μεθόδους, γιά νά ξεριζώσῃ ἢ τουλάχιστον νά περιορίσῃ

τήν ὀλέθρια αὐτή συνήθεια, πού ὅπως προαναφέρθηκε, ἐπίδροῦσε δυσμενῶς στό μὴ χριστιανικό περιβάλλον⁸ καί γινόταν σοβαρός ἀνασταλτικός παράγοντας στό ἱεραποστολικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας.

Ζητοῦσε τήν συνδρομή τῶν ὑπάκουων καί σεμνῶν χριστιανῶν γιά νά «συμμαζεύσουν» τοὺς ζηηρούς καί ἄτακτους πανηγυριστές. Τοὺς παρακαλοῦσε νά τιμήσουν τόν μάρτυρα καί μέ κάτι ἄλλο, ἐκτός ἀπό τήν παρουσία τους στό πανηγύρι: μέ τήν διόρθωσι τῶν «οἰκείων μελῶν», τῶν ἀδελφῶν τους χριστιανῶν.

Τοὺς παρότρυνε, ὅταν τό βράδυ θά ἐπιστρέφουν καί ἀντιληφθοῦν παρέες μεθυσμένων, ἀπό τά γέλια ἢ τά τρικλίσματά τους, νά πᾶνε κοντά τους καί κυττάζοντάς τους μέ αὐστηρό βλέμμα νά τοὺς ἐπαναφέρουν στήν τάξι. Ἄν αὐτοί, ὄχι μόνο δέν συνέρχονται, ἀλλά συνεχίζουν νά γελοῦν πιό πολύ, ἄς πᾶνε περισσότεροι μαζί, μήπως καί τό πλῆθος

⁷ Ἰ. Χρυσ. Ἐνθ' ἄν. 668D-669A.

⁸ Ἰ. Χρυσ. Εἰς τήν Ἀγ. Μάρτυρα Πελαγίαν, 589B, ΑΑΠ 27, 155.

τῶν καλῶν χριστιανῶν τούς συνετίση. Ἄν καί τότε ἐπιμένουν στίς τρελλές διαχύσεις τους τότε πιά ἄς ζητήσουν τήν βοήθεια τῶν ἱερέων...⁹.

Οἱ συμβουλές αὐτές τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου γιά τήν διόρθωσι τῶν πανηγυριστῶν ἐκείνων, πού μεθοῦσαν καί ἀσχημονοῦσαν μετά τήν Θ. Λειτουργία, μπορεῖ νά φαίνωνται παράξενες ἢ ἀκόμη παρεξηγήσιμες ἀπό τούς σημερινούς ἀνθρώπους, πού κόπτονται γιά τήν ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου καί περιορίζουν τόν ρόλο τῶν ποιμένων μέσα στό Ναό.

Ὅμως, ἐκτός τοῦ ὅτι ἀπηχοῦν τούς πνευματικούς-ποιμαντικούς προβληματισμούς καί τό μέτρο τῆς ἠθικῆς συμπεριφορᾶς μιᾶς ἄλλης ἐποχῆς, ἔρχονται μέσα ἀπό τό ἄψυχο κείμενο σήμερα νά τονίσουν τό καθῆκον καί τήν ἀγωνία τῶν ποιμένων γιά τό ποιμνιό τους καί ἐκτός τοῦ Ναοῦ καί μάλιστα τήν ἡμέρα τῆς γιορτῆς. Γιατί ἀπ' ὅτι μαρτυρεῖ καί ἡ δική μας πείρα, ἐάν δέν προσέξουν, τότε κινδυνεύει νά χαθῆ, ὅτι καλό συνάχτηκε στήν

ψυχή τους ἀπό τήν ὅλη ἱερή Ἀκολουθία μέσα στό Ναό.

Μέ τίς ἀπρέπειες, τά γλέντια, τήν κραιπάλη, τά μεθύσια, τούς καυγάδες, τίς βρισιές, ἀκόμη καί τά ἐγκλήματα πού καμμιά φορά δυστυχῶς συμβαίνουν στά πανηγύρια, δέν ἐπαληθεύεται μήπως ἐκεῖνο τό θλιβερό συμπέρασμα, πού ἔγραψε νεώτερος ἐκκλησιαστικός συγγραφεύς, ὅτι δηλαδή «εἶναι ἀνεκφράστως λυπηρόν νά βλέπη κανεῖς, κατὰ τās ἐορτάς τοῦ Κυρίου τόν ἐχθρόν νά μαζεύη τόν φόρον του - φόρον ὑπερβολικόν καί μέγαν - παρά τῶν χριστιανῶν»¹⁰;

Εἶχε λοιπόν ἄδικο ὁ ἱ. Χρυσόστομος ὅταν συμβούλευε τούς συνετούς χριστιανούς στό δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς νά διορθώνουν τούς ἄτακτους ἀδελφούς καί νά μή συζητοῦν τίποτε ἄλλο ἀπ' ὅτι σχετίζεται μέ τόν βίο τοῦ ἐορτασθέντος ἀγίου; «ὀδεύοντες τούς ἄθλους τοῦ μάρτυρος πρὸς ἑαυτούς διηγούμενοι, βαδίζοιεν οἴκαδε»¹¹.

3. Γιορτή ὅλο τόν χρόνο

Εἶναι γνωστό τό ἀξίωμα τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου γιά τήν πραγματική, ἀληθινή τιμή τοῦ Μάρτυρα, «**τιμή μάρτυρος, μίμησις μάρτυρος**»¹². Μέσα σ' αὐτό συμπυκνώνει κατὰ τρόπο ἐπιγραμματικό τήν ἄποψι, πού ἀναπτύσσει ἄλλοῦ μέ περισσότερα λόγια, ὅτι ἡ γιορτή ἢ χριστιανική πρέπει νά ναι συνδε-

δεμένη μέ τήν ἀρετή, μέ τήν χριστιανοπρεπῆ διαγωγή τοῦ ἐορτάζοντος.

Κατά τήν γνώμη τοῦ μεγάλου Διδασκάλου τῆς Ἐκκλησίας μας, τήν γιορτή δέν τήν συνιστᾷ μήτε τό πλῆθος τῶν συγκεντρωμένων, μήτε ἡ μετάβασι σέ ὠρισμένες μέρες τοῦ χρόνου στοῦς Ναούς, πού γιορτάζουν. Τήν

⁹ Ἱ. Χρυσ. Εἰς τήν Ἀγ. Μάρτυρα Πελαγίαν, 589D, ΑΑΠ 27, 156.

¹⁰ Ἰωάννου Κροστάνδης, Ἡ ἐν Χριστῷ ζωή, Ἀθήναι, σ. 161.

Παρόμοιες σκέψεις ἐκφράζει καί ὁ κατ' ἐξοχήν φιλακόλουθος Παπαδιαμάντης στό ἄρθρο του «Θρησκευτικαί ἐορταί», ὅπου μεταξύ ἄλλων σημειώνει: «Πράγματι δέ αἱ θρησκευτικαί ἐορταί σχετίζονται ἐν Ἑλλάδι πρὸς τήν ἀκόλαστον εὐθυμίαν, τήν ταβέρναν καί τό δεινότερον πάντων, τό ἐγκλημα καί τό αἷμα, «Ἀπαντα Παπαδιαμάντη, τόμ. Γ', σ. 383. Ἐκδ. «Σεφερλῆς».

Ἐδῶ θά συμπληρώναμε ἐμεῖς τήν δική μας τραγική ἐμπειρία, τόν βαρῦ φόρο αἵματος πού πληρώνομε σέ κάθε μεγάλη γιορτή ἀπό τά πάμπολλα αἱματηρά τροχαῖα δυστυχήματα.

¹¹ Ἱ. Χρυσ. Εἰς τήν Ἀγ. Μάρτυρα Πελαγίαν, 590Α, ΑΑΠ 27, 157.

¹² Ἱ. Χρυσ. Εἰς Μάρτυρας, 667C, ΑΑΠ 26.

ουσία τῆς χριστιανικῆς γιορτῆς ἀποτελεῖ ἡ ἀγαθὴ συνείδησι τῶν ἑορταζόντων. «Τὰς γάρ ἑορτάς οὐ τό πλήθος, ἀλλ' ἡ ἀρετὴ τῶν συλλεγομένων ποιεῖν εἴωθεν... Ἐορτὴ γάρ μεγίστη, συνειδὸς ἀγαθόν...»¹³.

Γιορτὴ χριστιανικὴ, πραγματικὴ, σημαίνει, ἐξηγεῖ ἄλλοῦ ὁ ἱ. Χρυσόστομος, ὄχι θόρυβοι, σφαχτὰ καὶ φαγητὰ καὶ κοσμικὴ φαντασία, ἀλλὰ ἡρεμία, γαλήνη, ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, πραότητα... Αὕτη ἀληθὴς ἑορτὴ, ἔνθα βιοτικὴ πᾶσα φαντασία ἀπελήλαται· ὅπου κραυγὴ καὶ θόρυβος, καὶ μαγείρων δρόμοι καὶ τῶν ἀλόγων σφαγαὶ ἐκποδῶν· ἡρεμία δὲ πᾶσα, καὶ γαλήνη καὶ ἀγάπη, καὶ χαρὰ καὶ εἰρήνη, καὶ πραότης καὶ μυρία ἀγαθὰ ἀντ' ἐκείνων πολιτεύεται»¹⁴.

Ἔτσι ὁ φαῦλος καὶ ὅταν ἀκόμη ἔλθῃ στὴ γιορτὴ, εἶναι σάν νά μὴ ἦλθε, «οἱ τὰ φαῦλα πράττοντες, καὶ ἐν ἑορταῖς ἀνέορτοι εἰσιν»¹⁵. Ἀντίθετα ὁ ἐνάρετος χριστιανός, μέ τό «καθαρόν συνειδὸς» καὶ ὅταν ἀκόμη δέν ἔχει γιορτὴ καὶ πανηγύρι, αὐτός γιορτάζει, χαίρει καὶ ἀγάλλεται, σάν νάχη γιορτὴ, σάν νά βρίσκεται σέ πανηγύρι... Καὶ ἂν εἶναι στό σπίτι κλεισμένος, μακρὰ ἀπό τόν τόπο τοῦ πανηγυριοῦ, πανηγυρίζει, ζῆ στήν χαρούμενη ἀτμόσφαιρα τῆς γιορτῆς. Πραγματικά ὅλο τό χρόνο ἔχει γιορτὴ!

«Ὁ ρύπου καὶ κηλίδος καθαρὸν τὴν ἑαυτοῦ διατηρῶν ζωὴν, καθ' ἡμέραν ἑορτάζει, πανηγυρίζων ἀεὶ, κἂν μὴ ἐν ἡμέρᾳ, μηδὲ ἐν σηκοῖς μαρτύρων, ἀλλὰ καὶ οἴκοι καθήμενος»¹⁶.

4. Ὁ χριστιανοπρεπὴς ἑορτασμός

Κάτω ἀπὸ τό πρῖσμα τῶν πιό πάνω ἀντιλήψεων γιὰ τὴν οὐσία τῆς χριστιανικῆς γιορτῆς μᾶς διέγραψε ὁ ἱ. Χρυσόστομος, ἀμυδρά βέβαια, τό πῶς θὰ ἐκδηλωθῇ ἡ συμμετοχὴ τοῦ πιστοῦ στὴ διάρκειά τῆς γιορτῆς.

Κατ' ἀρχάς ὁ πιστός ὀφείλει νά γνωρίζῃ τὴν ὑπόθεσι τῆς γιορτῆς. Τό θεωρεῖ ἀπαράδεκτο ὁ ἱ. Χρυσόστομος καὶ ντροπὴ νά ἀγνοοῦν οἱ πανηγυριστές τὴν ὑπόθεσι τῆς γιορτῆς «αἰσχρόν ἂν εἴῃ πανηγυριν ἐπιτελοῦντας ἀγνοεῖν τῆς πανηγύρεως τὴν ὑπόθεσιν»¹⁷.

Καὶ ἐδῶ προβάλλει πάλι ἐπιτακτικὸ τό καθήκον τοῦ ποιμένα νά ἐνημερώνῃ τό ποιμνιό του ἐπάνω στό νόημα καὶ τό περιεχόμενο γενικά κάθε χριστιανικῆς γιορτῆς. Παράδειγμα

δέ ἔξοχο καὶ στό θέμα αὐτό ἔχει τόν ὑποδειγματικὸ ποιμένα καὶ διδάσκαλο τῆς Ἐκκλησίας, τόν ἱ. Χρυσόστομο, ὁ ὁποῖος γιὰ παράδειγμα, ὀλόκληρη ὁμιλία ἀφιέρωσε γιὰ νά πείσῃ τοὺς πιστοὺς τῆς Ἀντιοχείας, ὅτι οἱ Μακκαβαῖοι μάρτυρες τῆς Π. Διαθήκης εἶναι ἐξ ἴσου ἄξιοι πάσης τιμῆς μέ τοὺς Μάρτυρες μετὰ Χριστόν.

Κατόπιν, ἀφοῦ ὁ πιστός ξέρεῖ τί γιορτάζει, πρέπει νά ἀγαπήσῃ, ὅπως ὁ ἱ. πατήρ, τὴν γιορτὴ καὶ νά μὴ ὑπολογίσῃ διόλου σωματικούς κόπους, προκειμένου νά φθάσῃ στόν τόπο τοῦ ἑορτασμοῦ, ἂν τύχῃ νά ναι ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι. Ἡ σκέψι ὅτι ὁ Μάρτυς, πού γιορτάζεται ἐκείνη τὴν ἡμέρα, τόσα ὑπέμεινε, θὰ γίνῃ αἰτία νά ἀδιαφορήσῃ γιὰ «τό τῆς ὁδοῦ μῆκος»,

¹³ Ἱ. Χρυσ. Περί Ἄννης, ὁμιλ. Ε', 740B-C, ΑΑΠ 31.

¹⁴ Ἱ. Χρυσ. Εἰς τὴν Γένεσιν Α', ΑΑΠ 41.

¹⁵ Ἱ. Χρυσ. Εἰς Μάρτυρας, 668Α, ΑΑΠ 26.

¹⁶ Ἐνθ' ἂν.

¹⁷ Ἱ. Χρυσ. Εἰς τόν Ἐλεάζαρον καὶ τοὺς Μακκαβαίους 396D, ΑΑΠ 24.

τήν ταλαιπωρία τῆς ὁδοιπορίας. Ἀλλῶς εἶναι ἀσυγχώρητος...¹⁸

Ἄκόμη οἱ ὁδοιπορίες γιά μακρυνούς ἐορτάζοντες ναούς θά πρέπει νά ἀναλαμβάνονται ἀπό εὐλαβική διάθεσι. Νά μή παίρουν τήν μορφή καί τόν χαρακτήρα ἐκδρομῶν ἀναψυχῆς.

Ἄν ἐπιθυμῆς ἐκδρομή καί περίπατο ἀναψυχῆς ἔξω στήν ἐξοχή, στούς κήπους καί στά λιβάδια, προγραμματίσε γιά μία ἄλλη ἡμέρα, τονίζει χαρακτηριστικά ὁ ἱ. Χρυσόστομος. "Ὅχι ὅμως σήμερα, τήν ἡμέρα τῆς γιορτῆς. Σήμερα ἄλλος εἶναι ὁ σκοπός τῆς ἐκδρομῆς: "Ὅχι ἡ ἄνεσι καί ἡ διασκέδασι, ἀλλά ἡ θεωρία τῶν πνευματικῶν ἀγώνων, τῶν ἄθλων, τῆς πάλης κατά τῶν ἀοράτων δυνάμεων τοῦ τιμωμένου Ἁγίου. Εἶναι σωστό νά πηγαίνης στήν παλαιστρα καί νά ζητᾶς διασκέδασι; «σήμερον παλαισμάτων καιρός, σήμερον θεωρία ἀγωνισμάτων, οὐ τρυφῆς, οὐδέ ἀνέσεως... Οὐδεῖς δέ εἰς παλαιστραν ἐλθῶν τρυφᾷ»¹⁹.

Μέ τέτοια διάθεσι πηγαίνοντας στό πανηγύρι ὁ χριστιανός ἐπιστρέφει κατόπιν σπίτι του ἀλλαγμένος ἐσωτερικά καί ἐξωτερικά. Τήν ἀλλαγὴ του ὅλοι θά τήν ἀντιληφθοῦν ἀπό τό βλέμμα, τό βᾶδισμα, τό συνεσταλμένο καί ταπεινό ἦθος του «τόν ἀπό θεωρίας μαρτύρων ἐπανιόντα πᾶσι γνώριμον εἶναι χρή, τῷ βλέμματι, τῷ σχήματι, τῇ βαδίσει, τῇ κατανύξει, τῇ συναγωγῇ τῆς διανοίας...²⁰.

Καί τό στοιχεῖο ὅμως τῆς χαρᾶς δέν λείπει ἀπό τή χριστιανική γιορτή. Χαίρομε οἱ χριστιανοί, θά μᾶς πῆ ἄλλοῦ ὁ ἱ. Χρυσόστομος ὅταν θυμόμαστε στίς μνήμες τῶν Ἁγίων τά βασανιστήρια, τόν ἐπώδυνό τους θάνατο. Τοῦτο φαίνεται παράξενο, νά χαίρης ὅταν φέρης στό νοῦ σου τέτοιες θλιβερές ἀναμνήσεις...

Γιά τή χριστιανική ὅμως ἀντίληψι δέν εἶναι. Γιατί τά πάθη τῶν μαρτύρων εἶναι ὁ στέφανος, τό κλέος, ἡ δόξα τῆς Ἐκκλησίας. Καί ὅπως μαζί μέ τόν Ὀλυμπιονίκη χαίρει καί πανηγυρίζει ὁλόκληρος ὁ δῆμος, ἔτσι καί μῆς, τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας, χαίρομε γιά τό ἔνδοξο μέλος μας, πού εἶναι ὁ τροπαιοφόρος Μάρτυς, χαίρομε στή γιορτή του γιά τήν πνευματική του νίκη²¹.

Μέ αὐτή τήν ἔννοια χαρακτηρίζεται ἡ χριστιανική γιορτή ἀπό τόν ἱ. Χρυσόστομο καί σάν «ψυχαγωγία»²² καί ἐπιτρέπεται στούς πανηγυριστές μετά τό τέλος τῆς θείας Λειτουργίας νά ξαπλώσουν κάτω ἀπό τά δέντρα ἀπολαμβάνοντας παρέα μέ τόν Ἅγιο τή φύσι καί τό λιτό φαγητό τους. «Ἐξεσι μετά τό λυθῆναι τόν σύλλογον, τοῦ μαρτυρίου πλησίον ὑπό συκῆν καί ἄμπελον καταλύσαντι, καί τῷ σώματι χαρίσασθαι τήν ἄνεσιν καί τό συνειδός ἀπαλλάξαι καταγνώσεως»²³.

Γνωῖσι, λοιπόν, συναίσθησι, πνευματικότητα, ἀλλά καί ἀγνή χαρά συνιστοῦν κατά τόν ἱ. Χρυσόστομο τόν γνήσιο, χριστιανοπρεπῆ ἐορτασμό τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου.

¹⁸ Ἐνθ' ἄν. 4ο1D.

¹⁹ ἱ. Χρυσ. Εἰς Μάρτυρας, 67οΑ, ΑΑΠ 26.

²⁰ Ἐνθ' ἄν. 67οC.

²¹ ἱ. Χρυσ. Ἐγκώμιον εἰς τόν Ἅγ. Μάρτυρα Ρωμανόν, 611Α-Β, ΑΑΠ 27, 188.

²² ἱ. Χρυσ. Ἐγκώμιον εἰς τήν Ἅγ. Μεγαλ. Δροσίδα, 688B, ΑΑΠ 26.

²³ ἱ. Χρυσ. Ἐγκώμιον εἰς τόν Ἅγ. Μάρτ. Ἰουλιανόν, 678D, ΑΑΠ 26.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΕΠΙ ΤΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

*«Μάρθα, Μάρθα μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ
περὶ πολλὰ, ΕΝΟΣ δέ ἐστι χρεία...»*

(Λουκᾶ 10, 41-42)

Ἀκούσαμε πάλι, ἀγαπητοὶ καὶ φιλέοργοι ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, τὸν ἀθάνατο λόγο τοῦ Κυρίου μας, πού ἀπηύθυνε κάποτε πρὸς τὴν Μάρθα. Ἡ Μάρθα καὶ ἡ Μαρία ἦσαν ἀδελφές τοῦ Λαζάρου, πού ἀνέστησε ὁ Χριστὸς τετραήμερον νεκρὸν ἐκ τοῦ τάφου. Ἀποτελοῦσαν οἰκογένεια πολὺ ἀγαπητὴ στὸν Ἰησοῦν καὶ ἀρκετές φορές μάλιστα τὸν εἶχε φιλοξενήσει καὶ ξεκουράσει μαζί μέ τούς μαθητές Του. Σέ μία ἀπό τίς φιλοξενίες αὐτές ἀναφέρεται τὸ Εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα, πού διαβάσαμε σήμερα στήν μεγάλη ἐορτὴ τῆς Παναγίας μας. Τὸ σημερινὸ Εὐαγγέλιο εἶναι πολὺ γνωστὸ στοὺς χριστιανούς πού ἐκκλησιάζονται τακτικά. Διαβάζεται σέ ὅλες τίς Θεομητορικές ἐορτές τῆς Ἐκκλησίας μας καθὼς καὶ στήν Ἀκολουθία τῆς Μεγάλης Παρακλήσεως, ἢ ὅποια ἐψάλλετο ἐναλλάξ μέ τὴν Μικρὴν Παρακλήση στοὺς Ἑσπερινούς τοῦ Δεκαπενταυγούστου.

Στὸ Εὐαγγέλιο αὐτὸ σήμερα διαβάζουμε γιὰ ἓνα περιστατικὸ πού συνέβη τὴν ὥρα, πού ἐτοιμαζόταν τὸ πλούσιο τραπέζι τῆς καλῆς αὐτῆς οἰκογενείας, τῆς γνωστῆς καὶ ἀγαπητῆς, γιὰ τὸν Κύριό μας. Ἐκείνη ἡ ἀδελφή, πού ἔτρεχε καὶ ἐκουράζετο νὰ ἐτοιμασθεῖ ὅσο τὸ δυνατόν καλύτερο τὸ τραπέζι πρὸς τιμὴν τοῦ Κυρίου καὶ τῶν μαθητῶν Του ἦταν ἡ Μάρθα. Μάλιστα ἡ καλὴ ἐκείνη καὶ πρόθυμη νοικοκυρὰ σέ μία στιγμή τῆς σύντονης προετοιμασίας βλέποντας τὴν ἀδελφὴ τῆς τῆς Μαρία νὰ κάθεται στὰ πόδια τοῦ Κυρίου γιὰ νὰ μὴ χάσει οὔτε μία λέξη ἀπὸ τὸ πανάχραντο στόμα Του, ἐξέφρασε μικρὸ παράπονο στὸ Διδάσκαλό τους γιὰ τὴν προκλητικὴ γιὰ ἐκείνην «ἀδιαφορία» τῆς ἀδελφῆς τῆς Μαρίας. Καὶ τότε ὁ Κύριός μας ἀπευθυνόμενος στὴν φίλεργη καὶ τόσο φιλόξενη Μάρθα, πού φαίνεται νὰ πειράχθηκε ἀπὸ τὴν φαινομενικὴ «ἀδιαφορία» τῆς ἀδελφῆς τῆς εἶπε τὰ λόγια ἐκείνα τὰ ἀθάνατα, πού προτάξαμε στὸ κήρυγμά μας: «Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλὰ, ἑνὸς δέ ἐστι χρεία».

Ἡ τόσο προσεκτικὴ καὶ εὐγενικὴ αὐτὴ παρατήρηση ἀπὸ τὰ ἄχραντα χεῖλη τοῦ Χριστοῦ, φαίνεται ἀπλὴ ἀλλὰ πόσο πνευματικὸ βάθος ἔχει! Τί εἶπε στήν ἀεικίνητη καὶ φιλότιμη Μάρθα; Γιατί κουράζεσαι, γιατί ἔχεις ἀγωνία νὰ ἐτοιμάσεις τραπέζι

πλούσιο με πολλά φαγητά. Ένα μᾶς φθάνει! Ένα μᾶς χρειάζεται! «Ένός ἐστι χρεία...».

Ἐπίκαιρος ἀκούγεται σήμερα ὁ λόγος αὐτός τοῦ Κυρίου μας στήν ἐποχή μας μέ τήν ἀυξημένη δραστηριότητα, τήν σπάταλη ζωή, τόν ἔντονο ἀκτιβισμό. Σήμερα πού οἱ Ὁρθόδοξοι χριστιανοί γιορτάζουμε τήν κορυφαία γιορτή πρὸς τιμὴν τῆς Παναγίας μας. Σήμερα πού τό θρησκευτικό συναίσθημα πλημμυρίζει τίς καρδιές μας, ἀφοῦ εἶναι γνωστό τοῖς πᾶσι, πόσο ὁ χριστιανικός κόσμος εὐλαβούμαστε, πόσο τιμοῦμε καί πόσο ἀγαποῦμε τήν Μητέρα τοῦ Θεοῦ καί τῶν ἀνθρώπων. Καί καθώς μάλιστα Ἐκεῖνη μᾶς εἶπε, «ὄ,τι ἄν λέγη ὑμῖν ποιήσατε» (Ἰωάννου 2,5) ὀφείλουμε νά δώσουμε τήν πρέπουσα προσοχή στήν παρατήρηση τοῦ Κυρίου μας πρὸς τήν Μάρθα. Διότι ὁ λόγος Του δέν ἀναφέρεται μόνο στό θέμα τοῦ φαγητοῦ. Αὐτό πού ἐτόνισε «ἕνα χρειάζεται» εἶχε εὐρύτερη σημασία. Τό «ἕνα» δέν ἦταν μόνο τό φαγητό. Ὁ Κύριος δέν ἤθελε νά διδάξει ἀπλά τή λιτή διατροφή, ἀλλά κάτι ἀνώτερο: τήν οὐσία, τό κεντρικό νόημα τῆς ζωῆς μέ τήν πολυδιάστατη δραστηριότητα.

Ἄνθρωποι, ἤθελε νά πει ὁ θεῖος καί μοναδικός μας Διδάσκαλος, τρέχετε καί ἀγωνίζεσθε γιά τόσα πράγματα στή ζωή. Πράγματα πού ἔχουν σχέση μέ τήν παρούσα καί πρόσκαιρη ζωή σας. Καί μέσα στήν ἀγωνιώδη καί ἀγχώδη προσπάθειά σας ξεχνᾶτε τό ἕνα, πού σχετίζεται μέ τό μεγάλο, τό λησμονημένο, τό αἰώνιο κομμάτι τῆς ζωῆς σας. Σκοτώνεστε κυριολεκτικά

στόν ἀγώνα τῆς ζωῆς, πῶς νά ζήσετε ὅσο τό δυνατόν καλύτερα γιά τά πενήντα, ἑκατό χρόνια τῆς ζωῆς σας καί ξεχνᾶτε τήν αἰώνια ζωή πού σᾶς περιμένει. Καί τό ἕνα αὐτό εἶναι ἡ σωτηρία τῆς ἀτίμητης ψυχῆς σας.

Ἄς ποῦμε ἕνα παράδειγμα ἀπό τήν καθημερινή μας ζωή. Ἄς σκεφθοῦμε τούς φιλότιμους ἐκείνους γονεῖς πού προσπαθοῦν πάση θυσία νά μορφώσουν καί ἀποκαταστήσουν κοινωνικά τά παιδιά τους. Για πόσα πράγματα δέν τρέχουν, δέν ξοδεύονται, δέν ἀγωνιοῦν. Σέ πόσες θυσίες δέν ὑποβάλλονται. «Μεριμνοῦν καί τυρβάζουν περί πολλά». Γιά ὅλα φροντίζουν μέσα στή φιλοτιμία τους, ἐκτός πολλές φορές ἀπό ἕνα: τή ψυχή, τό ἦθος τῶν παιδιῶν τους. Σκοτώνονται κυριολεκτικά γιά τήν παρούσα καί φευγαλέα ζωή τῶν παιδιῶν τους καί λησμονοῦν τήν αἰώνια ζωή τους. Ἄν καί τίς περισσότερες φορές ἡ φροντίδα τοῦ ἦθους, τοῦ χαρακτήρα τῶν παιδιῶν τους, ἀποτελεῖ τήν καλύτερη ἐγγύηση γιά τήν εὐτυχία τους.

Εἶθε, ἀγαπητοί ἀδελφοί, ὁ λόγος τοῦ Κυρίου μας πρὸς τήν Μάρθα, τήν πρόθυμη καί φιλόξενη ἀδελφή τοῦ Λαζάρου «Μάρθα, Μάρθα μεριμνᾶς καί τυρβάζῃ περί πολλά, ἐνός δέ ἐστι χρεία...» ὅλους νά μᾶς προβληματίσει γιά τήν καλύτερη ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς μας, χάριτι καί φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καί ἡ προσκύνησις εἰς τούς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν

Εὐχέτης πρὸς τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο πάντων Ὑμῶν

† Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ίερές αποδημίες - Προσκυνηματικές — έκδρομές

Μέ αφορμή τις διάφορες προσκυνηματικές έκδρομές, τις οποίες κάνουν πολλές ομάδες ανθρώπων, είτε ιερωμένων, είτε λαϊκών, αλλά και την θετική ή αρνητική θέση πολλών ποιμένων της Έκκλησίας μας ανεξαρτήτως βαθμού θα ήθελα να παραθέσω τις προσωπικές μου σκέψεις.

Άνεκαθεν ο άνθρωπος ήρέσκετο του ειδέναι τόπους και πόλεις. Ακόμη βλέπουμε στην Παλαιά Διαθήκη πολλές αποδημίες, όπως αυτές των Μεγάλων Πατριαρχών ή των Κριτών, Προφητών, Βασιλέων, οί οποίες είχαν συνήθως προσκυνηματικό χαρακτήρα και δὴ σὲ ιερὲς πόλεις ἢ τάφους ἐπωνύμων ἀνθρώπων κάτι τὸ ὁποῖο μὲ τὸν τρόπο τῆς θρησκευτικότητας καὶ ἐθνικῆς ιδιοσυγκρασίας τοῦ λαοῦ εἶχαν καὶ οἱ ἀρχαῖοι μας πρόγονοι. Μὴ ξεχνᾶμε ὅτι ὀλόκληρος ὁ χῶρος τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ ἰδιαίτερα τῆς Μητροπόλεώς μας ἦταν ἢ ὁ προσφιλὴς τόπος τῶν ἀνθρώπων τῆς κλασικῆς ἐποχῆς ἢ ὁ προσφιλέστατος τόπος τῶν ἀγιορειτῶν πατέρων,

οἱ ὁποῖοι ὡς μετοχίτες ἐσχόλαζον εἰς τὰ ἱστορικὰ μετόχια τῆς περιοχῆς μας μὲ σημαίνοντα τὸν ἡγούμενο τῆς Μονῆς Διονυσίου Γαβριήλ, τὸν περασμένο αἰῶνα ὁ ὁποῖος ὅπως ὁ ἴδιος περιγράφει «ἀνάπαυσιν εὑρίσκειν ἐν τῷ ἐν Ὀρφανίῳ μετόχιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου κατέναντι τῆς Ἀθωνικῆς χερσονήσου».

Στὴν Καινὴ Διαθήκη ἀποδημίες ἦταν οἱ ἐπισκέψεις μαθητῶν τοῦ Προδρόμου καὶ μετέπειτα τοῦ Χριστοῦ μας. Ἡ ἴδια ἡ Παναγία μας τῷ ἕκτῳ μηνὶ ἀνήλθε εἰς τὴν Ὀρεινὴν διὰ νὰ ἐπισκεφθεῖ τὴν Ἐλισάβετ.

Μετὰ δὲ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ τὴν σπορὰ τοῦ θείου λόγου σ' ὅλη τὴν οἰκουμένη, εἶναι κατάμεστες οἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων μὲ ἱερὲς ἀποδημίες, εἴτε πρὸς κοινὸν ἑορτασμὸν τοῦ Πάσχα ὁμοθυμαθόν, εἴτε πρὸς καταρτισμὸ, καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ νεοφωτίστου ποιμνίου, στὶς νεοἰδρυθεῖσες Ἀποστολικὲς Ἐκκλησίες. Παράδειγμα οἱ πέντε ἐπισκέψεις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στοὺς Φιλίππους.

Ἵπὸ Πρωτ/ρου Ἀθανασίου Παπαδάκη
Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου

Μὲ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τὴν εὐρεῖα ἀνθιση τοῦ μοναχισμοῦ οἱ ἱεραποδημίες ἀποκτοῦν πλέον κανόνα πνευματικῆς ἀνάνηψης, στηρίξεως καὶ καρποφόρου ἀνθισσης. Σχεδὸν τὸ πλεῖστον τῶν Μεγάλων Καππαδοκικῶν μορφῶν ὄχι μόνον ἐπισκέπτονται τοὺς Ἁγίους Τόπους, ἀλλὰ κι ἰδρῶν μεγάλες μοναστικὲς Λαῦρες, ὁ ἅγιος Σάββας, ὁ Ἅγιος Θεοδόσιος, ὁ Ἅγιος Παχώμιος κ. ἄ.

Καὶ ἂν οἱ ἱεραποδημίες γιὰ τοὺς εὐσεβεῖς ὑπῆρξαν κολυμβήθρες πνευματικοῦ ἀναβαπτισμοῦ, ὑπῆρξαν καὶ ἄνθρωποι τῶν ὁποίων ἦταν ἄλλα τὰ ἐνδιαφέροντα, ἀλλὰ κατέληξαν στὴ σαγήνη τοῦ Μεγάλου ἀλιέως Χριστοῦ.

Ἄλλα ἦταν τὰ ἐλατήρια τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, ὅταν εἰσῆρχετο εἰς τὸν ναὸ τῆς Ἀναστάσεως καὶ ἄλλα ὅταν ἐξῆλθε ἀπ’ αὐτὸν καὶ σὲ τί ἀνεδείχθη «ὡς ἐρήμου οἰκήσασσα». Ὅμως καὶ ὁ ὁσιος Ζωσιμᾶς κατὰ τὸ ἔθος τοῦ μοναστηριοῦ ἐξῆλθε καὶ αὐτὸς σὲ ἱεραποδημία στὰ βάρη τῆς ἐρήμου, ὥστε στὴ μοναξιά ἀφιλόξενου τόπου νὰ ἔχει φιλόξενον οἶκημα τὴν καρδιά του γιὰ νὰ δεχθῆ τὴν ἐπίπνοια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, στὸ τέλος νὰ ἀξιώθεῖ νὰ γνωρίσει τὴν ὁσία ἐκείνη Μητέρα καὶ νὰ τὴν κοινωνήσῃ τῶν ἀχράντων μυστηρίων.

Στοὺς περασμένους αἰῶνες ἡ ἐκκλησία τιμοῦσε ὅλως ἰδιαιτέρως τοὺς ἐπισκέπτες τῶν Ἁγίων Τόπων, οἱ ὁποῖοι εἶχαν τὸ προνόμιο μὲ πιττάκιο, τὸ ὁποῖο ἔπαιρναν ἀπὸ τὸν πατριάρχη Ἱεροσολύμων νὰ ὀνομάζονται Χατζῆδες (λέξη ἀραβικὴ πού θὰ πεῖ προσκυνητῆς) καὶ ὅταν ἐπέστρεφαν τοὺς ὑποδέχονταν μὲ λαμπάδες, θυμιάτα, καὶ ἐξαπτέρυγα, διότι μὲ τοὺς κινδύνους τῶν ἐποχῶν ἐκείνων ἐλάχιστοι ἐπέστρεφαν. Ἀκόμη καὶ στὰ κοιμητήρια εἶχαν θέση τιμητικῆ.

Στὶς μέρες μας, ὅπου ἐπιπολάζει ἡ ἁμαρτία ἀλλὰ περισσεύει ἡ χάρις ὑπάρχει μία ἔξαρσις τέτοιων ἱεραποδημητικῶν ἐξορμήσεων σὲ πάμπολλους προσκυνηματικούς τό-

πους θησαυροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας μας εἴτε ἐντός, εἴτε ἐκτός τῆς χώρας μας. Ἡ προσωπικὴ μας πείρα ὡς ποιμένων ἀπερίφραστα ὁμολογεῖ τὸ ὄφελος αὐτῶν τῶν ἐξορμήσεων. Πόσοι ἐπισκέπτονται τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἄλλοι μὲ σεβασμό, ἄλλοι μὲ περίσκεψη, ἄλλοι μὲ τουριστικὸ ἐνδιαφέρον, ἄλλοι πνευματικὰ ἀδιάφοροι, ὅμως, κανεὶς ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἐπιστρέφει δίχως τὸ ὄφλημα, πού ἀπολαμβάνει ἀπὸ τὸν ἀγιώνυμο αὐτὸ τόπο, ὅλοι ἀνεξαιρέτα ὠφελοῦνται. Ρίγη συγκινήσεως διακατέχουν τὶς ψυχὲς τῶν ποιμνίων μας ὅταν ἐπισκέπτονται κάποια Μετέωρα, κάποιες Παναγίες τῆς Τήνου, Προυσοῦ, Πάρου, Εἰκοσιφοινίσσης, Σουμελᾶ καὶ ἀναρίθμητες ἄλλες μονὲς καὶ ἐκκλησίες.

Τί πνευματικὴ πανδαισία μᾶς κατέχει ὅταν ἐπισκεπτόμεθα τὴ Βασιλεύουσα, τὴν Καππαδοκία, τὸν Πόντο, τὴν Ἐφεσο καὶ τὰ πάμπολλα ἱερὰ ἐνθυμήματα ἔστω καὶ σὲ ἐρειπίωδη μορφή σ’ ὀλόκληρη τὴν Μ. Ἀσία, καὶ τὴν Ἀνατολικὴ Θράκη;

Μὰ καὶ τὰ Ὁρθόδοξα μοναστήρια τῆς Σερβίας, Ρουμανίας, Οὐκρανίας, Ρωσίας καὶ τοῦ Θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ εἶναι οἱ πνευματικὲς ὁάσεις γιὰ κάθε Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ ψυχὴ, ἡ ὁποία ἐπιθυμεῖ μὲ τὸ περίφημο ἐκεῖνο ψαλμικὸ «ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου Κύριε τῶν δυνάμεων. Ἐπιποθεῖ καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχὴ μου εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ Κυρίου» (Ψαλμ. 83, 1).

Ὅπως ἐμφαίνεται λοιπὸν εἰς τὰ ἀνωτέρω καὶ δὴ περιληπτικὰ, ἀναφανδὸν εἴμεθα ὑπὲρ τῶν ἱερῶν αὐτῶν Ἱεραποδημιῶν, οἱ ὁποῖες μόνον ὄφελος μποροῦν νὰ συνεισφέρουν μὲ πνευματικὴ ἀνάνηψιν, μὲ ἀναβαπτισμό στὰ νάματα τῆς Ὁρθόδοξου ἡμῶν πίστεως, μὲ τέρψιν ὀφθαλμῶν καὶ ψυχῆς, μὲ ἀγαλλίαση καὶ τέλος ἔξαρση καὶ ἔπαρση διὰ τὰ μεγάλα τῆς πίστεώς μας κατορθώματα, ὅπως ἐκφράζονται μὲ ναοὺς, μὲ μονὲς, μὲ εὐαγῆ ἰδρύματα, μὲ περίπυστες εἰκόνες καὶ τὸ κυριώτερον μὲ ἱερὰ σκηνώματα, τὰ ἅγια λείψανα.

Χαιρετισμός Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Έλευθερουπόλεως επί τῆ ἐνάρξει τοῦ Νέου Σχολικοῦ ἔτους 2023-2024

Ἀγαπητά μας παιδιά
Σήμερα μέ τή Χάρη τοῦ Θεοῦ ἀρχίζει μία ἀκόμη σχολική χρονιά! 2023-2024! Μία νέα σχολική χρονιά γεμάτη ὄνειρα, φιλοδοξίες, μέ ἕναν μοναδικό στόχο γιά ἔργο δημιουργικό καί ἀληθινή πρόοδο! Πρόοδο στήν καλλιέργεια τοῦ νοῦ, τήν ἀποθήκευση πολύτιμων γνώσεων, πρόοδο στά χρηστά πατροπαράδοτα, χριστιανικά ἤθη μας, πρόοδο στήν χριστιανοπρεπῆ συμπεριφορά. Συμπεριφορά σωστή πρός τόν συνάνθρωπό μας, πρός τόν ἑαυτό μας.

Διπλῆ, παιδιά μας, θέλουμε νά εἶναι ἡ πρόοδος σας. Αὐτό ἦταν καί εἶναι τό ἠθικό συμπέρασμα καί ἡ κοινωνική ἐπιταγή τῶν σοφῶν προγόνων μας, ὅπως τά διετύπωσε ὁ φιλόσοφος Πλάτων. «Πᾶσά τε ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καί τῆς ἄλλης ἀρετῆς πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται» (Πλάτωνος: Μενέξενος 246-247). Δηλαδή κάθε ἄλλο ἐκτός ἀπό ἐπιστήμη εἶναι ἡ ἐπιστήμη καί ἡ γνώση ἐκείνη πού εἶναι χωρισμένη ἀπό τήν ἀρετή, τήν ἐπιδίωξη τοῦ καλοῦ καί τοῦ ωραίου. Αὐτό δέν εἶπε μέ ἄλλα λόγια καί ὁ Ἀρχηγός τῆς πίστεώς μας, ὅταν ἐκήρυττε «τί ὠφελήσει ἄνθρωπον ἐάν κερδήσῃ τόν κόσμον ὅλον καί ζημιωθῇ τήν ψυχὴν αὐτοῦ;» (Μάρκου 8,36).

Ἄς ἐλπίσουμε δέ ὅτι ἡ νέα σχολική χρονιά θά κυλήσῃ ὁμαλά, μέσα σέ κλίμα κοινωνικῆς γαλήνης καί τοῦ γνωστοῦ δύσκολου ἀγώνα τῆς ζωῆς, ὅπως τόν παρατηρεῖτε γύρω σας καί προπάντων στή ζωή καί τόν ἀγώνα τῶν καλῶν γονέων σας. Παρακαλοῦμε τώρα νά προσθέσετε στόν ἀγώνα τόν καθημερινό τῶν γονέων σας καί τόν δικό σας φιλότιμο ἀγώνα γιά τήν κατανόηση, μέ τή βοήθεια τῶν καλῶν σας διδα-

σκάλων, ὅσων ὠραίων καί ὑψηλῶν ἔχει κατακτήσει, μέ τή Χάρη τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀνθρώπινη νόηση! Καί μή ξεχνᾶτε ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας θά σταθεῖ ἀκόμη μία φορά ἀρωγός στίς ἄοκνες προσπάθειές σας προσευχομένη μέ ἀγάπη στόν Πανάγαθο Θεό, τήν Πηγὴ τῆς σοφίας καί τῆς γνώσεως.

Σήμερα, ἐπίσης ,παιδιά, στό ξεκίνημα μίας νέας σχολικῆς χρονιάς, παρακαλῶ νά θυμηθοῦμε μαζί ἕναν θλιβερό ἀριθμό: 258 ἑκατομμύρια ὑπολογίζεται ὅτι παιδιά καί νέοι σέ ὅλον τόν κόσμο δέν ἔχουν δυστυχῶς τή δική σας δυνατότητα νά βρεθοῦν στό Σχολεῖο καί σέ ἀσφαλεῖς συνθήκες μάθησης. Κύριες αιτίες γι' αὐτό εἶναι ὁ πόλεμος, εἶναι ἡ βία, οἱ φυλετικές διακρίσεις, ἀλλά καί ἡ ἔλλειψη τῶν ἀναγκαίων πόρων σέ ὑπανάπτυκτες χώρες γιά νά μπορεῖ νά ὑποστηριχθεῖ ἡ ἐκπαιδευτική διαδικασία. ὦ! Τό μέλλον αὐτῶν τῶν παιδιῶν πόσο φαντάζει ζοφερό! Καί αὐτά τά παιδιά θά προτιμοῦσαν νά βρίσκονται στή θέση σας αὐτή τή στιγμή, νά χαίρονται τήν εἰρήνη καί νᾶχουν τή δυνατότητα νά ὄνειρεύονται τό μέλλον.

Γι' αὐτό, ἀγαπητά μας παιδιά μέ καλή διάθεση ἀρχίστε τόν καλόν ἀγώνα σας ἀπό σήμερα. Καί καθὼς θά σκέπτεσθε τά ἑκατομμύρια τῶν συνομηλίκων σας πού θά στερηθοῦν τή δική σας χαρά τοῦ σχολείου νά δοξάζετε καί νά εὐχαριστεῖτε τόν Θεό καί γι' αὐτό τό ἀνεκτίμητο ἀγαθὸ τῆς παιδείας καί μέ τήν ἀθῶα καρδιά σας νά τόν παρακαλεῖτε, ὥστε νά τιμήσετε μέ τήν προκοπή σας καί τῶν γονέων σας τόν πόθο καί τίς ἐγκάρδιες εὐχές ὄλων ὄσων σᾶς ἀγαποῦν καί ἐνδιαφέρονται γιά σᾶς.

Μέ τήν πατρική μου ἀγάπη καί εὐλογία

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΣΑΣ

† Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΜΟΝΑΧΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Μία ἀσκήτρια στὸ Ἡσυχαστήριον
τοῦ Προφήτου Μωϋσέως στὴ Φαράν τοῦ Ὁρους Σινᾶ

Τοῦ Πρωτοπρ. Θεοχάρη Καλπάκογλου
Ἐφημερίου Παλαιοχωρίου

Ἡ μακαριστὴ Μοναχὴ Αἰκατερίνη, κατὰ κόσμον Κατίνα Σαββίδου, θυγατέρα τοῦ Ἰωάννου καὶ τῆς Εὐανθίας, γεννήθηκε στὸ Παλαιοχώρι Καβάλας, στὶς 16 Φεβρουαρίου 1930. Ἀπὸ μικρὴ ἡλικία ἀγάπησε τὸν Χριστὸ καὶ τὴν μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Σημαντικὸ ρόλο στὴν χριστιανικὴ διαπαιδαγώγηση, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς γονεῖς της, διαδραμάτισε ἡ παλαίφατος Σταυροπηγιακὴ Ἱερὰ Μονὴ Παναγίας Εἰκοσιφοινίσσης Παγγαίου καὶ ὁ τότε Ἐφημέριος της Ἐνορίας Παλαιοχωρίου, ὁ εὐλαβέστατος π. Γεώργιος Βαλσαμάκης, ὁ ἱαματικός.

Ἡ Γερόντισσα Αἰκατερίνη, πρὶν νὰ καρεῖ μοναχὴ, μὲ τὴν ἄδολη ἀγάπη της ἔγινε θυσία πρὸς τὸν πλησίον, ὑπηρετώντας ἀόκνως τὸν πάσχοντα ἄνθρωπο ὡς νοσηλεύτρια στὸ Νοσοκομεῖο Ἀθηνῶν «Εὐαγγελισμός». Τὸ ἔτος 1974 ὅμως ἀποτέλεσε σταθμὸ στὴ ζωὴ της, ἀφοῦ σὲ ἡλικία 44 ἐτῶν καὶ ἔχοντας τὸν πόθο νὰ προσκυνήσει τὸ ἱστορικὸ μοναστήρι τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης, στὸ Ὅρος Σινᾶ, ἐπισκέπτεται τὸ Ἱερὸ Ἡσυχαστήριον Προφήτου Μωϋσέως στὴ Φαράν. Ἐκεῖ, ἀντικρίζοντας τὴν ἐρήμωση τοῦ ἱεροῦ προσκυνήματος «τὴν ψυχὴν πυρπολούμενη, ἔρωτι τῷ θειοτάτῳ» ἀποφάσισε νὰ πάει καὶ νὰ τὸ ἐπανδρώσει καὶ ἀνακαινίσει.

Ἀντλώντας δύναμη ἀπὸ τὴν Ἁγία Αἰκατερίνη, τὴν ὁποία ἀπὸ τὴν παιδικὴ της ἡλικία ὑπεραγαποῦσε, τέσσερα χρόνια ἀργότερα, τὸ ἔτος 1978, παραιτήθηκε ἀπὸ τὴν εὐλογημένη ἐργασία της γιὰ νὰ συνεχίσει πλέον στὸν ἀνη-

φορικὸ δρόμο τῆς μοναχικῆς πολιτείας, ὑπὸ τὴν καθοδήγηση τοῦ Πνευματικοῦ της Πατέρα, Ἡγουμένου τῆς Ι. Μ. Σινᾶ, Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ, Φαράν καὶ Ραϊθῶ κ.κ. ΔΑΜΙΑΝΟΥ.

Ὁ Πνευματικὸς της Πατέρας, τὴν βοήθησε νὰ βάλει γερὰ θεμέλια καὶ σὺν τῷ χρόνῳ νὰ ἀνθίσουν οἱ ἀρετὲς της ὡς ἄλλο εὖοσμο ἄνθος τῆς ἐρήμου. Ἀρετὲς ὅπως ἡ φιλαδελφία, ἡ διάκριση, ἡ λεπτότητα τῶν τρόπων, ἡ ἀέναη ὑπακοὴ καὶ ἡ ἄκρα ταπείνωση. Ὁ ζῆλος τῆς κατέκαιε τὴν καρδιά, ἐπιποθώντας ἡσυχά-

στική ζωή, καίτοι παρέμενε ἐντός της μάνδρας τῆς μετανοίας της.

Ἐχοντας ἀφεθεῖ ἐξολοκλήρου στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ, μερίμνησε γιὰ τὴν ἀνακαίνιση τῶν ἐρειπίων τοῦ ἡσυχαστηρίου, τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ μία πνευματικὴ ἀλλὰ καὶ φυσικὴ ὄαση στὰ βάθη τῆς ἐρήμου. Ταυτόχρονα προσπαθώντας νὰ ἀπαλύνει τὸν ἀνθρώπινο πόνο, διακόνησε καὶ ὡς νοσοκόμα στὸ μικρὸ μοναστηριακὸ ἰατρεῖο προσφέροντας τὶς ὑπηρεσίες της, μὰ πάνω ἀπ' ὅλα τὴν ἀγάπη της, στοὺς Βεδουϊνοὺς τῆς περιοχῆς.

Εἶχε βάθος πνευματικὸ ἢ γερόντισσα, τὸ ὁποῖο καλλιιεργήθηκε μὲ τὴν μυστικὴ ἐσωτερικὴ της ἐργασία, χωρὶς νὰ γίνεται ἀντιληπτὴ. Τὴν ψυχὴ της κοσμοῦσε ἡ θεοῦφαντος ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ ἀπέχθεια ἔναντι τῆς ἀνθρώπινης τιμῆς καὶ τοῦ ἐπαίνου, τὸν ὁποῖο ἀπέριπτε χωρὶς προσποιητὲς πολυλογίες. Ἀπέφευγε συστηματικὰ τὴν ἀνάληψη καθηκόντων ποὺ συνεπαγόταν διοικητικὲς μέριμνες ἀλλὰ καὶ τὴν αὐτοπροβολή. Ἡ σιωπὴ της ἦταν ὑποδειγματικὴ. Τὰ μεστὰ χάριτος λιτά της λόγια ἦταν καταστάλαγμα τῆς ἐμπειρίας της καὶ τῆς ἡσυχαστικῆς βιοτῆς.

Κύρια ἐργασία της, ὅταν δὲν ὑπῆρχε κάποιο διακόνημα, ἦταν ὁ ἐγκλεισμός στὸ κελλί της, μὲ τὸ ἀκοίμητο κανδήλι, τὸ εὐωδιαστὸ θυμίαμα, τὰ μηναιὰ καὶ τὰ συναξάρια, τὸ εὐλογημένο κομποσκοῖνι, τὴν προσευχή, τὰ δάκρυα καὶ τὶς γονυκλισίες. Βίωνε «τὸ ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς ἐπίπονον τῆς συνειδήσεως μαρτύριον». Συναισθανομένη τὴν εὐθύνη τῆς διατηρήσεως τῆς μοναχικῆς παραδόσεως, ἔδινε βαρύτητα στὴν πνευματικὴ ἀλλὰ καὶ τὴν ὕλική ἐλεημοσύνη.

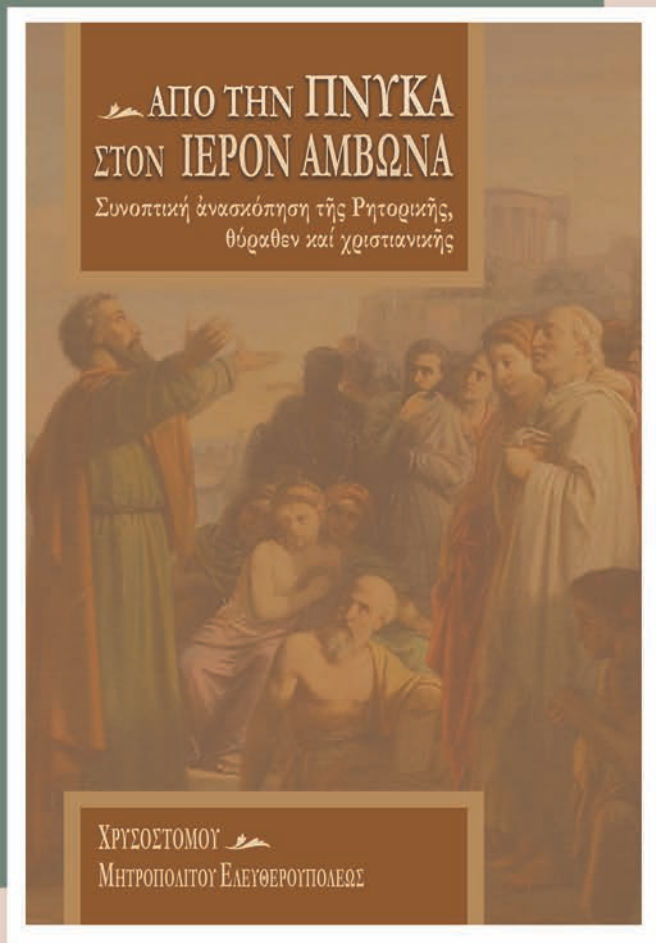
Θυμᾶμαι κάποτε τῆς εἶπα: «Γερόντισσα θὰ μπεῖτε στὴν ἱστορία, ὡς ἡ Γερόντισσα τῶν διπτύχων»! Καὶ ἐκεῖνη χαμογέλασε ταπεινά. Διατηροῦσε μακροσκελεῖς λίστες με ὀνόματα γιὰ μνημόνευση καὶ προσευχή, σημειώνοντας σχολαστικὰ τὸ πρόβλημα τοῦ καθενός. Μι-

λοῦσε μὲ ἀγωνία γιὰ τὶς δυσκολίες τοῦ κόσμου καὶ γιὰ τὴν ἀνάγκη ποὺ ὑπάρχει γιὰ προσευχή. Ὁ πόνος τους ἦταν καὶ δικός της πόνος, ποὺ μεταφραζόταν σὲ δάκρυα καὶ προσευχή.

Θυμᾶμαι πάντοτε τὸ ἰλαρὸ της πρόσωπο καὶ τὸ σεμνὸ της χαμόγελο, ποὺ διέλυε κάθε ἴχνος ταραχῆς, ἀθυμίας καὶ λύπης. Τὸ πρᾶο βλέμμα της ἦταν εἰκόνα χιλίων λέξεων, κατὰ τοὺς ἀμυδρεῖς λόγους τοῦ Κυρίου, ἀφοῦ ὁ λύχνος τοῦ σώματος εἶναι ὁ ὀφθαλμός, «ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοὺς ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται» (Μτθ, στ', 22-23). Ἐξέπεμπε ἀρχοντιά, σιγουριὰ καὶ ἡρεμία, ἡ ὁποία κυριαρχοῦσε σὲ κάθε της κίνηση. Ἦταν εὐλογία ἢ παρουσία της στὴν Ἑνορία ποὺ διακονοῦμε, ὅταν κατὰ καιροὺς ἐπισκέπτονταν τὸ πατρικὸ της σπίτι.

Ἡ μακαρία αὐτὴ ψυχὴ, ἀφοῦ συμπλήρωσε 45 χρόνια μοναχικῆς ζωῆς καὶ διακονίας στὸν συνάνθρωπο, ἄφησε τὸ πνεῦμα της στὰ χέρια τοῦ Νυμφίου της Χριστοῦ στὶς 30 Μαΐου 2023 καὶ ὥρα τετάρτη πρωινὴ, σὲ ἡλικία 93 ἐτῶν. Ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία τελέσθηκε στὸν Κοιμητηριακὸ Ἱερὸ Ναὸ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ Παλαιοχωρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐλευθερουπόλεως, στὶς 2 Ἰουνίου 2023, ὅπου ὅλοι μας προσευχηθήκαμε, ἀσπασθήκαμε τὴ δεξιὰ της καὶ εἶδαμε τὸ θαυμαστὸ σημεῖο τῆς πλήρης εὐκαμψίας τοῦ σώματός της. Ἀπόδειξη τῆς εὐνοίας τοῦ Θεοῦ στοὺς πιστοὺς δούλους του ἀλλὰ καὶ τοῦ ὅτι ἡ ζωὴ συνεχίζεται καὶ σίγουρα δὲν τελειώνει στὸ μνήμα. Ὁ σωματικὸς θάνατος εἶναι ἀπλῶς μία ἀλλαγὴ κατάστασης γιὰ τὴν ψυχὴ ποὺ παραμένει ἀθάνατη.

Αἰτούμενοι ταπεινὰ τὶς προσευχὲς τῆς Γερόντισσας, δοξάζουμε τὸν Πανάγαθο Θεὸ ποὺ στεφανώνει μ' αὐτὸν τὸν ἰδιαίτερο τρόπο τοὺς Χριστιανοὺς ποὺ ἐτελεύτησαν ἀγωνιζόμενοι τὸν καλὸ ἀγώνα καὶ ἀποτελοῦν παράδειγμα μιμήσεως ἀλλὰ καὶ ζωντανὴ μαρτυρία ὅτι «Ζεῖ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ Θεὸς τῶν Δυνάμεων»!

**Χρυσοστόμου,
Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως,**

«Ἀπὸ τὴν Πινύκα στὸν Ἱερόν Ἄμβωνα».

**Συνοπτικὴ ἀνασκόπηση
τῆς ρητορικῆς,
θύραθεν καὶ χριστιανικῆς,**

**Ἔκδοσις Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Ἐλευθερουπόλεως,
Ἐλευθερούπολις 2023**

Αἰμίλιος Δημ. Μαυρουδῆς
Ἄρχων Νοτάριος τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ
Μεγάλης Ἐκκλησίας
Καθηγητῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.

Ἡ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς μαθη-
τές του «*Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ
ἔθνη*» ἀποτελεῖ τὴν ἀπαρχὴ καὶ τὴ νομιμοποι-
ησι διαχρονικὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου
Λόγου. Τὸ κήρυγμα ἀποσκοπεῖ πρωτίστως,
βέβαια, στὴ διάδοσι τῆς χριστιανικῆς πί-
στεως, ἤτοι τῶν ἀναλλοιώτων ἀληθειῶν τὶς
ὁποῖες μᾶς ἐδίδαξε ὁ Κύριος, ἀλλὰ καὶ στὴν
ἐρμηνεία τους, μὲ τελικὸ στόχο τὴν κατάρτιση
καὶ τὴν ἐνίσχυση τῶν Χριστιανῶν. Ἡ ἀνάθεσι
τῆς κηρυγματικῆς διακονίας στοὺς Ἀποστό-
λους μεταδόθηκε ἀκολούθως, ἐκτὸς τῶν
λοιπῶν θεοσδότην δικαιοδοσιῶν, κατὰ ἀπο-
στολικὴ διαδοχὴ, στὸν ἐπίσκοπο, ὁ ὁποῖος
στὴν Ἐκκλησίᾳ ἐπέχει τύπον καὶ τόπον Χρι-
στοῦ. Ὁ ἐπίσκοπος, ὡς κεφαλὴ τῆς λαχούσης
σὲ αὐτὸν ἐπαρχίας, ὡς ὑπεύθυνος γιὰ τὴ δια-
ποίμανση τοῦ ποιμνίου του καὶ ὡς ὑπόλογος
γι' αὐτὸ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὡς ἓνα ἐκ τῶν
πρωτίστων καθηκόντων του ἔχει καὶ τὸν πνευ-
ματικὸν καταρτισμὸν τῶν πιστῶν. Ἐπειδὴ ὁμοῦ
ὁ ἴδιος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ φέρει εἰς πέρας
μόνος του τὸ σωτηριῶδες αὐτὸ ἔργο, ἔχει ὡς
βοηθοὺς καὶ συνεργάτες τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἱερεῖς,
καὶ κυρίως τοὺς κατηρτισμένους κήρυκες τοῦ
θείου Λόγου, τοὺς ἱεροκήρυκες, οἱ ὁποῖοι
ἐνεργοῦν ὡς ἐκ προσώπου του, ὄχι βέβαια
μόνο ὅσον ἀφορᾷ τὸ κήρυγμα ἀλλὰ καὶ κάθε
ιεροπραξία.

Ὁ σεβασμιώτατος ποιμενάρχης μας, μη-
τροπολίτης Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσόστο-
μος, συγγραφέας τοῦ βιβλίου γιὰ τὸ ὁποῖο
γίνεται λόγος ἐδῶ, εἶναι γνωστὸς καὶ ἐμβριθέ-
στατος μελετητῆς τοῦ διάσημου γιὰ τὴ ρητο-
ρικὴ δεινότητά του Πατέρα τῆς Ἐκκλησίας,
Ἰωάννη τοῦ Χρυσοστόμου, ἐνῶ καὶ ὁ ἴδιος ὡς
δόκιμος ἱεροκήρυκας ἔχει ἐπιτελέσει ἐπὶ σειρὰ
ἐτῶν σημαντικότερο ἔργο στὶς ἐκκλησιαστικὰς
ἐπαρχίας ὅπου κατὰ καιροὺς ὑπηρέτησε. Μὲ
μεγάλῃ κηρυγματικῇ δράσει καὶ ἔχοντας
ἐντρυφήσει στὴ σχετικὴ βιβλιογραφία, ἀποτύ-
πωσε τὴν πείρα του αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ τὴ γνώση
του γιὰ τὴν ἐξέλιξι τῆς τέχνης τοῦ λόγου, σὲ
ἓνα καλαίσθητο καὶ ἐνδιαφέρον βιβλίον, ἀρχί-

ζοντας «ἀπὸ τὴν Πνύκα» καὶ καταλήγοντας «στὸν ἱερὸν Ἄμβωνα».

Μὲ ἰδιαίτερα γλαφυρὸ καὶ καταληπτὸ τρόπο ὁ Σεβασμιώτατος ἐπιχειρεῖ νὰ εἰσαγάγει τοὺς ἀναγνώστες τοῦ στὴν ἐξέλιξη τῆς ὁμιλητικῆς τέχνης, ξεκινώντας ἀπὸ τὶς ἀπαρχές, ἤτοι ἀπὸ τὴ διάκριση τοῦ λόγου σὲ γραπτὸ καὶ προφορικὸ, καὶ ἐπισημαίνοντας τὰ προτερήματα καὶ τὰ μειονεκτήματά τους, ἐνῶ ἐπικεντρώνεται εἰδικότερα στὰ εἶδη τοῦ προφορικοῦ λόγου. Τονίζει ὅτι σημαντικὴ καὶ κατ' ἐξοχὴν καθοριστικὴ γιὰ τὴν τέχνη τοῦ λόγου εἶναι ἡ «εὕρεση» καὶ ἡ συστηματοποίηση τῆς ρητορικῆς, ἡ ὁποία γνώρισε μεγάλη ἀνάπτυξη μὲ τοὺς σοφιστὲς ἀλλὰ καὶ μὲ τοὺς ἐπιφανεῖς Ἀττικοὺς ρήτορες κυρίως τοῦ 4ου προχριστιανικοῦ αἰῶνα. Ἰδιαίτερη προσοχὴ δίνεται στὴ λεγόμενη «Δεύτερη Σοφιστικὴ», τὸ ρητορικὸ καὶ φιλοσοφικὸ αὐτὸ κίνημα ποὺ διήρκεσε ἀπὸ τὸν 1ο ἕως τὸν 3ο αἰῶνα μ.Χ., προκαλώντας μιὰ ἀναζωπύρωση τῆς ἑλληνικῆς ρητορικῆς καὶ παιδείας καὶ ἀσκώντας σημαντικὴ ἐπίδραση στὸν ἑλληνορωμαϊκὸ κόσμο. Εἶναι σαφὲς ὅτι σημαντικὴ γιὰ τὴ σχέση τῆς ρητορικῆς καὶ τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος ὑπῆρξε ἡ πρόσληψη τῆς κλασικῆς ρητορικῆς ἀπὸ τοὺς μεγάλους ρητοροδιδασκάλους τοῦ πρώιμου Βυζαντίου καθὼς καὶ ἀπὸ τοὺς Πατέρες τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, κυρίως βέβαια ἀπὸ τοὺς μεγάλους Καππαδόκες, στὰ ἐγκωμιαστικά, τὰ ἀπολογητικά καὶ ἄλλα, ποικίλου περιεχομένου, συγγράμματά τους. Ἀλλὰ καὶ στὴ Δύση ἡ ρητορικὴ ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ μεγάλους Πατέρες τοῦ 2ου, τοῦ 3ου καὶ τοῦ 4ου αἰῶνα, κατ' ἐξοχὴν στὶς ἀντιαιρετικὲς καὶ τὶς ἀπολογητικὲς πραγματεῖες τους. Στὴν Ἀναγέννηση ἀναπτύσσονται ἐκεῖ, κυρίως στὴν Ἰταλία, τὴ Γαλλία καὶ τὴν Ἀγγλία, διάφορες ρητορικὲς θεωρίες, μεταξὺ αὐτῶν καὶ οἱ σχετικὲς μὲ τὸ ἐκκλησιαστικὸ κήρυγμα, ἐνῶ μετὰ τὴν πτώση τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οἱ Ἕλληνες λόγιοι μεταφέρουν καὶ μεταλαμπαδεύουν στὴ Δύση τὴ σοφία τους γιὰ πολλὰ ἐπιστῆμες καθὼς καὶ

τὶς γνώσεις τους περὶ τῆς ρητορικῆς. Ἐπισημαίνεται ὅτι ἄρρηκτα συνδεδεμένη μὲ τὴν ἐξέλιξη τῆς τέχνης αὐτῆς εἶναι ἡ μόρφωση τοῦ ρήτορα, ἐνῶ καθοριστικὰ γιὰ τὴ δομὴ καὶ τὸ ὕφος τοῦ κειμένου εἶναι ἡ διάταξη τοῦ ὕλικου καὶ τὰ χρησιμοποιούμενα σχήματα τοῦ λόγου. Φυσικὰ σημαντικὸ ρόλο στὴν ἐπίδραση ποὺ θὰ ἀσκήσει ὁ ρητορικὸς λόγος κατέχει ἕνας ἐπιμελημένος συνδυασμὸς στοιχείων, ὅπως ἡ ἀποστήθισή του, ὁ τρόπος τῆς ἐκφωνήσεώς του, ἡ γραμματικὴ ὀρθότητα καὶ ἡ γλωσσικὴ καθαρότητα, ἡ σαφήνεια καὶ ἡ καλλιπέεια.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἐξεταστοῦν, κατὰ τρόπο κατατοπιστικὸ, τὰ σχετικὰ μὲ τὴν ἀρχαία ρητορικὴ, τὴν ἐξέλιξη καὶ τὴν πρόσληψή της ἀπὸ τοὺς μεταγενεστέρους, κάτι ποὺ ἀποτελεῖ ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος, ὁ Σεβασμιώτατος ἐπικεντρώνεται στὴ «ρητορικὴ τοῦ ἁμβωνος», ξεκινώντας, ὅπως εἶναι λογικὸ, ἀπὸ τὸ ἀρχαιότερο τμῆμα τῆς Βίβλου. Ἐπισημαίνεται ὅτι σημαντικὸ βοήθημα γιὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸ ρητορικὸ λόγο ἀποτελεῖ ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, στὰ βιβλία τῆς ὁποίας ἐντοπίζεται πλῆθος ρητορικῶν σχημάτων, στοιχεῖα ἐξαιρετικῆς καλλιπέειας, ἀλληγορίες, ἀντιθέσεις καὶ ἄλλα πολλὰ, τὰ ὁποία συντελοῦν ὥστε κάποια βιβλία της νὰ θεωροῦνται ἀριστουργηματικά, ὅπως, γιὰ παράδειγμα, ὁ Ἡσαΐας ποὺ συγκαταλέγεται ἀπὸ μερικοὺς μελετητὲς του μεταξὺ τῶν μεγάλων ρητόρων τῆς ἀνθρωπότητας. Ἔτσι ὁ ρητορικὸς λόγος τῆς Βίβλου «παρουσιάζει ἕνα εἰδικὸ εἶδος ρητορείας, τὸ ὁποῖο ταιριάζει μόνον σὲ θεῖους ἀνθρώπους, μὲ μεγάλη αὐθεντία». Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὴν Καινὴ Διαθήκη, ὅπου τὸ κήρυγμα κατέχει μιὰ ἰδιαίτερα σημαντικὴ θέση στὴ διάδοση τῆς ἐξ ἀποκαλύψεως Ἀληθείας, γίνεται κυρίως διὰ στόματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ φυσικὰ «παραμένει ὑποδειγματικὸ γιὰ τοὺς διακόνους τοῦ θεοῦ Λόγου ὄλων τῶν ἐποχῶν». Ὅπως στὴν ἀρχαία, δηλαδή τὴ θύραθεν ρητορικὴ, ἔτσι καὶ στὴν

Καινή Διαθήκη έντοπίζονται ποικίλα ρητορικά σχήματα, τὰ ὁποῖα ἀξιοποιοῦνται γιὰ τὴν προβολὴ καὶ τὴν κατανόηση τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας (ὅλα αὐτὰ ἐκτίθενται στὸ βιβλίο, συνοδευόμενα ἀπὸ τὰ κατάλληλα παραδείγματα, ὥστε νὰ καταστεῖ ἀντιληπτὴ ἡ λειτουργία τους στὸ σχετικὸ κείμενο).

Ἰδιαίτερα σημαντικὸ εἶναι τὸ ἐπόμενο καὶ ἐκτενέστατο κεφάλαιο, ὅπου ἐξετάζεται πὶο εἰδικὰ «ἡ ἱστορία τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος», ἡ ὁποία ἀποτελεῖ καὶ τὸ κεντρικὸ σημεῖο τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ Σεβασμιωτάτου.

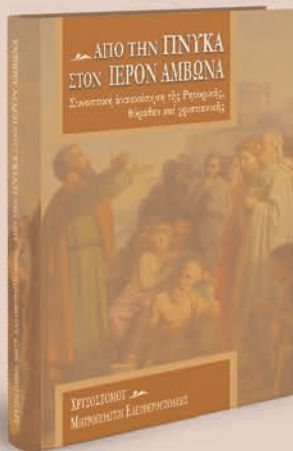
Φυσικά, ὅπως εἰπώθηκε ἀμέσως παραπάνω, «οἱ ἀπαρχές τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος βρίσκονται στὴ Βίβλο, στὸ κήρυγμα τῶν προφητῶν, τοῦ Κυρίου καὶ τῶν Ἀποστόλων». Ἐδῶ γίνεται λόγος καὶ γιὰ τὴν ἄποψη ὅτι ἡ Κυνικὴ φιλοσοφία ἐπηρέασε τὸ χριστιανικὸ κήρυγμα, ὅσον ἀφορᾷ βέβαια τὴν ἐκφορὰ τοῦ λόγου (ὄχι τὸ περιεχόμενο). Ἀκολουθῶς ἐξετάζεται τὸ κήρυγμα κατὰ τὴ μεταποστολικὴ ἐποχὴ, κατὰ τὸν 4ο αἰῶνα, ὅταν ἄκμασαν οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, τὸ κήρυγμα μετὰ τοὺς μεγάλους Πατέρες, τὸ κήρυγμα ἐπὶ τουρκοκρατίας, μὲ πλέον γνωστὸ ρήτορα τῆς ἐποχῆς αὐτῆς τὸν ἅγιο Κοσμᾶ τὸν Αἰτωλὸ (ἀλλὰ καὶ ἄλλους ὄχι κατώτερους ἐκκλησιαστικοὺς ἄνδρες, ὅπως τὸν ἅγιο Δαμασκηνὸ τὸν Στουδίτη, τὸν Κύριλλο Λούκαρι, τὸν Ἡλία Μηνιάτη, τὸν ἅγιο Νικόδημο τὸν Ἀγιορείτη), ἐνῶ ἰδιαίτερα σημαντικὴ εἶναι ἡ ἐνότητα ὅπου ἐκτίθεται ἡ κατάσταση γιὰ «τὸ κήρυγμα στὸ ἐλεύθερο ἑλληνικὸ κράτος». Ἐπισημαίνεται ἐπίσης ἡ γιὰ κάποιον χρονικὸ διάστημα ἀπὸ μερικούς, ἀκόμη καὶ ἐκκλησιαστικοὺς ἄνδρες, ὑποτίμηση τοῦ ἔργου τοῦ ἱεροκήρυκα, ἐνῶ ὀρθὰ ὑποστηρίζεται ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο ὅτι ὁ θεσμὸς τοῦ ἱεροκήρυκος, καὶ μάλιστα τοῦ περιουδούντος (ποὺ στὰ νεώτερα χρόνια εἶναι γνωστὸς καὶ ὡς «διδάσκαλος τῆς γύρας»),

τεκμηριώνεται ἤδη ἀπὸ τὸν 57ο κανόνα τῆς ἐν Λαοδικεῖα Συνόδου, τὸν 4ο αἰῶνα. Ἡ ἐξέταση συμπληρώνεται μὲ τὰ ὅσα ἀφοροῦν τὸν θεσμὸ τοῦ ἱεροκήρυκα ἀπὸ τὸ 1930 καὶ μετὰ (μὲ βάση νόμους τῆς Πολιτείας καὶ ἐκκλησιαστικὲς ἀποφάσεις).

Στὸ τελευταῖο κεφάλαιο ἀπεικονίζεται ἡ σημερινὴ κατάσταση τοῦ κηρύγματος, καὶ καταγράφονται κυρίως οἱ προσωπικὲς ἀποτιμήσεις καὶ ἀπόψεις τοῦ συγγραφέα, οἱ ὁποῖες θὰ ἔχαναν τὴν ἀξία τους, ἂν τις μετέφερε κάποιος ἐδῶ συνοπτικὰ ἢ ἐπιλεκτικὰ. Τὸ καλύτερο θὰ ἦταν νὰ διαβασθοῦν στὸ σύνολό τους προσεκτικὰ καὶ νὰ ληφθοῦν ὑπόψιν ἀπὸ ὄλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἀναλαμβάνουν τὸ βαρὺ καὶ θεάρεστο ἔργο τῆς χριστιανικῆς διδασχῆς.

Κατακλείοντας τὴν παρουσίαση αὐτῆ, πρέπει νὰ τονίσω ὅτι μὲ τὸ προκειμένο βιβλίο ὁ σεβασμιώτατος ποιμενάρχης μας, μὲ τὸν συγκροτημένο καὶ γλαφυρὸ λόγο του, ὄχι μόνο μᾶς

ἀποδεικνύει τὴ μεγάλη ἀγάπη του γιὰ τὸ κήρυγμα, ἀλλὰ καὶ μᾶς καθιστᾷ κοινωνοὺς στὴν ἀγωνία του γιὰ τὴ διακονία τοῦ ἄμβωνα, ἡ ὁποία στὶς ἡμέρες μας δυστυχῶς δὲν γνωρίζει καὶ τὴ μεγαλύτερη ἀκμὴ τῆς. Τὸ κήρυγμα δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἓνας τυπικός, ἄτεχνος καὶ ἄψυχος λόγος, μία τυπικὴ ὑποχρέωση τοῦ ἱερέα νὰ ἐρμηνεύσει στὸ ἐκκλησίασμα τὴν εὐαγγελικὴ περικοπὴ ἢ τὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα· πρέπει νὰ γίνεται ἀπὸ στήθους μὲ βάση τὰ πρότυπα τῶν μεγάλων Πατέρων καὶ τῶν λοιπῶν διαπρεπῶν κηρύκων τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ μὲ γνώση τῆς μεγάλης ὁμιλητικῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας· πρέπει νὰ ἔχει ζωντάνια καὶ πνοή, ἔμπνευση, παραστατικότητα καὶ ἐνάργεια. Πρὸς τὸν σκοπὸ αὐτὸν τὸ παρουσιαζόμενο βιβλίο τοῦ ἁγίου Ἐλευθερουπόλεως ἀποτελεῖ τὸν πλέον κατάλληλο ὁδηγὸ γιὰ τοὺς ἱερεῖς τῆς ἐπαρχίας του, καὶ ὄχι μόνον.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΕΙΣ ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΑΚΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ & ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΦΩΛΙΑΣ

Τὴν 1^η Ἰουλίου ἐ.ἔ. ἑορτὴ τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμά καὶ Δαμιανοῦ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Χρυσόστομος ἐτέλεσε τὰ ἐγκαίνια τοῦ Κοιμητηριακοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Φωλιάς, τὸν ὁποῖον Ναὸν ἀνακαίνισε ὁ κ. Χαράλαμπος Χρυσανίδης πρῶην Δήμαρχος Ἐλευθερῶν. Ὁ Ἱερός Ναός ἐγκαινιάσθηκε πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου καὶ τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων τῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῆς Σεβαστείας Μαρτυρησάντων. Ὁ Ἐφημέριος τῆς Ἑνορίας Φωλιάς π. Μιχαὴλ Σγουρομαλλίδης προσφωνῶν τὸν Σεβασμιώτατο, μετὰ τὸ πέρασ τῶν ἐγκαινίων καὶ τῆς Θείας Λειτουργίας, ἀναφερόμενος εἰς τὸ ἱστορικὸν τοῦ ἐγκαινιασθέντος Ἱεροῦ Ναοῦ εἶπε:

Δόξαν ἀναπέμπομεν τὴν στιγμὴν αὐτὴν Σεβασμιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα εἰς τὸν Τριαδικὸν Θεὸν διότι παραλαμβάνομεν τὸν Ἱερόν Ναὸν μᾶς ἐγκαινιασμένον καὶ ἁγιασμένον ἀπὸ τὰ τίμια χέρια Σας πλημμυρισμένοι ἀπὸ χαρὰ καὶ συγκίνηση εὐχαριστοῦντες Ὑμᾶς ἀπὸ τὰ βᾶθη τῆς καρδίας μας.

Ὁ κοιμητηριακὸς αὐτὸς Ἱερός Ναός ὅπως καὶ ὁ κάθε Ναός ἔχει τὴ δική του ἱστορία, ποὺ ἀξίζει ἐν ὀλίγοις σήμερα νὰ ἀναφερομεν.

Σύμφωνα μὲ τὶς προφορικές καὶ γραπτές πηγές ποὺ ἔχουμε, τὴ δεκαετία τοῦ 1870 στὴν περιοχὴ αὐτὴ κατοικοῦσαν εἴκοσι οἰκογένειες κτηνοτρόφων μὲ τὰ ποιμνιά τους ἀλλὰ καὶ τὶς παραδόσεις τους ἔχοντας ὡς κέντρο τῆς ζωῆς των ἓνα μικρὸ

ἐκκλησάκι εἰς τὸν τόπον αὐτὸν γιὰ τὶς λειτουργικὲς καὶ πνευματικὲς τοὺς ἀνάγκες.

Μετὰ τὴν συνθήκη τῆς Λωζάννης τὸ 1923 κατέφθασαν στὴν περιοχὴ ἄρκετοὶ πρόσφυγες ἀπὸ τὸν Πόντο, Μικρὰ Ἀσία καὶ Ἀνατολικὴ Θράκη φέροντες ἕναν καινούργιο πολιτισμὸ στὴν περιοχὴ. Μεταξὺ αὐτῶν ἐγκαταστάθηκε στὸ χωριὸ καὶ ἕνας Ρουμανόβλαχος ὀνόματι Στέργιος Καρανικόλας, κτηνοτρόφος, ὁ ὁποῖος τὸ καλοκαίρι τοῦ 1926 ἔχτισε στὸ ἴδιο μέρος τὸν σημερινὸ Ἱερὸ Ναὸ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, παρακινούμενος ἀπὸ ὄραμα ποὺ εἶδε καβαλάρη τὸν Ἅγιο. Στὴν προσπάθειά του αὐτὴ εἶχε τὴ συμπαράσταση καὶ τὴ συμμετοχὴ ὄλων τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ. Κάθε χρόνο στὴν ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου γινόταν μεγάλο πανηγύρι μὲ τὴ συμμετοχὴ καὶ τῶν γύρω χωριῶν.

Μέχρι τὴν δεκαετία τοῦ 1960, ποὺ κτίσθηκε στὸ κέντρο τοῦ χωριοῦ ὁ σημερινὸς ἐνοριακὸς ναὸς πρὸς τιμὴν καὶ πάλι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας αὐτὸς ἐδῶ ἦταν ὁ ἐνοριακὸς Ναὸς καὶ γύρω ἀπ' αὐτὸν σύμφωνα μὲ τὴν παράδοση τῶν προγόνων μας τὰ κοιμητήρια.

Ἐφημερεύοντος τοῦ π. Ἐλευθερίου Εὐδοκίδη τὸ 2011 ἀνακαινίσθηκε ἐκ βάρων ὁ Ἱερὸς Ναὸς ἀπὸ τὸν συντοπίτη μας εὐεργέτη τῆς ἐνορίας μας κ. Χαράλαμπο Χρυσανίδη, Δήμαρχο Ἐλευθερῶν, ἰδίους ἐξόδοις, καὶ τὸν ὁποῖον τὴν στιγμὴ αὐτὴ εὐγνω-

μονοῦμε καὶ εὐχαριστοῦμε θερμότερα.

Στὴ συνέχεια ὁ Ναὸς ἐξοπλίστηκε μὲ ὄλα τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν λειτουργίαν ἀπὸ τοὺς εὐσεβεῖς κατοίκους τῆς ἐνορίας μας, οἱ ὁποῖοι φιλοτίμως συνέδραμον καὶ ὄλους τοὺς εὐχαριστοῦμε.

Ὁ Ἱερὸς Ναὸς θὰ τιμᾶται καὶ πρὸς τιμὴν τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, διότι στὴν περιοχὴ μας δὲν ὑπάρχει ἄλλος Ναὸς ἀφιερωμένος στὴ χάρη τους καὶ διότι κατὰ τὸν Μ. Βασίλειο οἱ ἅγιοι εἶναι «τῶν μαρτύρων ὁ ἔπαινος, τὸ νὰ παρακινούνται καὶ νὰ ἐνισχύονται πρὸς τὴν ἀρετὴν οἱ Χριστιανοὶ» καὶ συνεχίζει ὁ Μ. Βασίλειος: «Ἡ ἁγία ὁμάδα: ὦ κοινοὶ φύλακες τοῦ ἀνθρωπίνου γένους! Καλόβολοι συμμετοχοὶ τῶν φροντίδων μας, καὶ συνεργοὶ στὶς δεήσεις μας, μεσο-

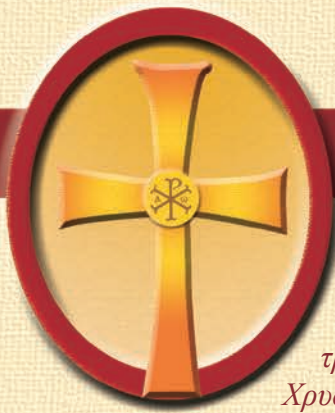
λαβητὲς ἰσχυρότατοι, ἀστέρες τῆς οἰκουμένης, ἄνθη τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν ...».

Σεβασμιώτατε,

Εὐχαριστοῦντες Ὑμᾶς καὶ πάλιν θερμότερα εὐχηθεῖτε παρακαλοῦμεν ὁ ἱερὸς Ναὸς ποὺ σήμερα ἐγκαινιάσατε νὰ γίνῃ ἕνας φωτεινὸς φάρος ποὺ θὰ ἀκτινοβολεῖ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ καὶ θὰ παρηγορεῖ καὶ θὰ δίνει ἐλπίδα εἰς τοὺς καταφεύγοντας εἰς αὐτὸν διὰ τῶν πρεσβειῶν τοῦ Ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου καὶ τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων Ἀμῆν.

Φωλιά, 1ῆ Ἰουλίου 2023

ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

*Κατά τόν μήνα
Ιούλιον 2023 ὁ
Σεβασμιώτατος Μη-
τροπολίτης μας κ.
Χρυσόστομος:*

Ἐλειτούργησε καί ὠμίλησε:

Τήν 4^η ἐπί τῇ ἑορτῇ τῆς Πεντηκοστῆς εἰς τόν Καθεδρικόν Ἱερόν Ναόν τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου καί προέστη τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς γονυκλησίας, τήν 25^η εἰς τόν Ἱερόν Ναόν τοῦ Τιμίου Προδρόμου Μεσοτόπου, ὅπου μετά τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ἐχειροθέτησεν τόν Ἐφημέριο τῆς Ἐνορίας π. Ἀθανάσιο Μαυρίδη εἰς Σταυροφόρον Οἰκονόμον, τήν 29^η εἰς Ἀρχιερατικόν Συλλεΐτουργον εἰς τόν πανηγυρίζοντα Ἱερόν Ναόν Ἁγίου Παύλου Ψαρῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ἐχοροστάτησε καί ὠμίλησε:

Τήν 5^η ἐπί τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τόν Κοιμητηριακόν Ἱερόν Ναόν τῶν Ἁγίων Θεοδώρων Ἐλευθερουπόλεως, ὅπου εἰς τό τέλος ἐτέλεσε τρισάγιον ἐντός τῶν Κοιμητηρίων ὑπέρ ἀναπαύσεως πάντων τῶν κεκοιμημένων, τήν 28^η εἰς τόν Ἱερόν Ναόν τοῦ Ἁγίου Παύλου Ψαρῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Συμμετέσχε:

Τήν 12^η, 13^η καί 14^η τῶν ἐργασιῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου ὡς Συνοδικός Σύνοδος.

Προέστη:

Τήν 23^η τῆς ἐξοδίου ἀκολουθίας τῆς Στυλιανῆς Κεχαγιά μητρός τῆς Μοναχῆς Συγκλητικῆς εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Χρυσοκάστρου.

Ἐτέλεσε:

Τήν 24^η ἀγιασμόν εἰς τό νέον κατάστημα «Σκλαρή» εἰς Νέαν Πέραμον.

Συνοδική θεία Λειτουργία ἀπ. Παύλου

Συνοδική θεία Λειτουργία ἀπ. Παύλου

Κατά τόν μήνα Ἰούλιον 2023 ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Χρυσόστομος:

Ἐλειτούργησε καί ὠμίλησε:

Τήν 1^η εἰς τόν Κοιμητηριακόν Ἱερόν Ναόν Φωλιάς, τόν ὁποῖον προηγουμένως ἐγκαινίασεν πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου καί τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, μετά τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ἐχειροθέτησεν εἰς Σταυροφόρον Οἰκονό-

ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΕΡΑΣ

μον τόν Ἐφημέριον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ π. Μιχαήλ Σγουρομαλλίδην, τήν 2^α εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Ἁγίου Γεωργίου Μελισσοκομείου, ὅπου καί προέστη τοῦ ἐτησίου μνημοσύνου τοῦ Χρήστου Σαρηγιαννίδη, τήν 7^η εἰς τόν ἀρχαιότερον Ἱερόν Ναόν τῆς Μητροπόλεως μας τῆς Ἁγίας Κυριακῆς Μεσορόπης, τήν 9^η εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Ἁγίου Παντελεήμονος Δρυάδος, τήν 16^η εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Ἁγίας Παρασκευῆς Ἐξοχῆς, ὅπου καί προέστη τοῦ ἐτησίου μνημοσύνου τοῦ Ἰωάννου Ἀναχωρλῆ, τήν 20^η εἰς τόν πανηγυρίζοντα Ἱερόν Ναόν Προφήτου Ἡλιοῦ Παλαι-

Θεία Λειτουργία
Προφήτου Ἡλιοῦ, Παλαιοχωρίου

οχωρίου, τήν 27^η εἰς τήν πανηγυρίζουσαν Ἱεράν Μονήν τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Χρυσοκάστρου μετά τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σταγῶν καί Μετεώρων κ.κ. Θεοκλήτου.

Ἐχοροστάτησε καί ὠμίλησε:

Τήν 11^η εἰς τόν Ἐσπερινόν τοῦ Ἁγίου Παΐσιου εἰς τό ὁμώνυμον Ἱερόν Ἐξωκκλήσιον τῆς Παλαιᾶς Αὐλῆς, τήν 16^η εἰς τόν Ἐσπερινόν τῆς Ἁγίας Μαρίνης εἰς τόν ὁμώνυμον Ἱερόν Ναόν τῆς Νέας Ἡρακλείτσης, τήν 19^η εἰς τόν Ἐσπερινόν τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ εἰς

τόν πανηγυρίζοντα Ἱερόν Ναόν Παλαιᾶς Αὐλῆς, τήν 25^η εἰς τόν Ἐσπερινόν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς εἰς τόν πανηγυρίζοντα ὁμώνυμον Ἱερόν Ναόν Ἐλευθερουπόλεως, τήν 26^η εἰς τόν Ἐσπερινόν τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος

Ἱ.Μ. Ἁγ. Παντελεήμονος Χρυσοκάστρου

εἰς τήν πανηγυρίζουσαν Ἱεράν Μονήν Χρυσοκάστρου μετά τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σταγῶν καί Μετεώρων κ.κ. Θεοκλήτου, τήν 30^η εἰς τήν Θείαν Λειτουργίαν εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Παναγίας Φανερωμένης Νέας Ἡρακλείτσης.

Ἐβάπτισε:

Τήν 9^η εὐγενῶς προσκληθεῖς, τά δίδυμα κορίτσια τῶν Μανωλαρᾶ Γεωργίου καί Νικολαΐδου Δήμητρας εἰς τά ὅποια ἐδόθησαν τά ὀνόματα Εἰρήνη-Αγνή καί Ἄννα-Κυριακή εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Ἁγίας Εἰρήνης τῆς Χρυσοβαλάντου Γεωργιανῆς

Ἐτέλεσε:

Τήν 15^η εὐγενῶς προσκληθεῖς, τόν γάμον τῶν Μουρουζίδου Γεωργίου καί Παπαευαγγέλου Καλλιόπης εἰς τόν Μητροπολιτικόν Ἱερόν Ναόν τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἐλευθερουπόλεως.

Προέστη:

Τήν 6^η τῆς Ἐξοδίου Ἀκολουθίας τοῦ Πε-

ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

τρούση Γεωργίου, πατρός τῆς Μοναχῆς Χρυσοστόμης εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Νικησιάνης.

Παρέστη:

Τήν 16^η εἰς ἀθλητικὴν ἐκδήλωσιν εἰς τό γήπεδον τῆς Ἐλευθεροπόλεως ὑπέρ τοῦ τραπέζιου τῆς Ἀγάπης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ὠμίλησας ἐπικαίρως.

Κατά τόν μήνα Αὐγουστον 2023 ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Χρυσόστομος:

Ἐλειτούργησε καί ὠμίλησε:

Τήν 6^η εἰς τήν πανηγυρίζουσαν Ἱεράν Μοῆν Παντοκράτορος Χριστοῦ Ἐλευθεῶν, τήν

Θεῖα Λειτουργία
Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, Ἐλευθεραί

13^η εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Νικησιάνης, τήν 15^η ἐπί τῇ ἑορτῇ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Ἁγίου Νικολάου Νέας Περάμου, τήν 23^η εἰς τόν πανηγυρίζοντα Ἱερόν Ναόν Παναγίας Φανερωμένης Νέας Ἡρακλείτης, ὅπου τό ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας προέστη τῆς Μεγαλοπρεποῦς Λιτανείας τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνας τῆς Παναγίας μας μετά τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Θεοδοσιουπόλεως (Ερζερούμ) κ.κ. Καίς τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας,

Λιτάνευση ἱερᾶς εἰκόνας
Παναγίας Φανερωμένης, Νέας Ἡρακλείτης

ὅστις καί ἐχοροστάτησε τοῦ Μεθεορτίου Ἑσπερινοῦ. Εἰς τήν πλατεῖαν κατά τήν Λιτανεῖαν ὠμίλησεν ἀπό ἐξέδρας ἐπικαίρως ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας, τήν 29^η εἰς τήν πανηγυρίζουσαν Ἱεράν Μοῆν τοῦ Τιμίου Προδρόμου Νικησιάνης.

Ἐχοροστάτησε καί ὠμίλησε:

Τήν 1^η εἰς τόν Ἑσπερινόν τοῦ Ἁγίου Νεομαρτυροῦ Θεοδώρου τοῦ ἐκ Δαρδανελλίων εἰς τόν ὁμώνυμον Ἱερόν Ναόν τοῦ Ὁφρυνίου, τήν 5^η εἰς τόν Ἑσπερινόν τοῦ πανηγυρίζοντος Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Παραλίας Ὁφρυνίου, τήν 10^η εἰς τήν Ἀκολουθίαν τῆς Μεγάλης Παρακλήσεως εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Παναγίας Φανερωμένης Νέας Ἡρακλείτης, τήν 14^η εἰς τόν Πανηγυρικόν Ἑσπερινόν ἐπί τῇ ἑορτῇ τῆς Κοιμήσεως εἰς τό Ἱερόν Προσκύνημα τῆς Παναγίας Φανερωμένης Νέας Περάμου, τήν 22^η εἰς τόν Ἑσπερινόν ἐπί τῇ Ἀποδόσει τῆς ἑορτῆς εἰς τόν πανηγυρίζοντα Ἱερόν Ναόν Παναγίας Φανερωμένης Νέας Ἡρακλείτης, τήν 27^η εἰς τήν Θεῖαν Λειτουργίαν τοῦ πανηγυρίζοντος Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Φανουρίου Νέας Ἡρακλείτης.

Συμμετέσχε:

Τήν 24^η καί 25^η τῶν ἐργασιῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς Συνοδικός Σύνοδρος.

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ
Αριθμός Αδείας
005

